

14.10.2024

Kooste Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta saapuneista lausunnoista ja mielipiteistä

Yhteenvedosta on tietosuojasyistä poistettu yksityishenkilöiden nimet ja muut yksityiselämää koskevat tiedot, kuvat ja kuviot, tarkemmat kiinteistö-, kartta-, ja yhteystiedot, erityisesti suojeltavia lajeja koskevat tiedot sekä lausuntojen johdantotekstit, joissa on referoitu nähtävillä ollutta arviointiohjelmasta. Alkuperäiset versiot lausunnoista ja mielipiteistä mahdollisine liitteineen on toimitettu hankkeesta vastaavan käyttöön.

Lausunnot on esitetty alla lausunnonantajan mukaan aakkosjärjestyksessä ja mielipiteet satunnaisessa järjestyksessä.

Perustellun päätelmän yhteydessä laadittuun koosteeseen (päiväty 30.8.2024) on 14.10.2024 lisätty yksi mielipide, jonka toimittaminen nähtävilläoloaikana on epäonnistunut virheellisen sähköpostiosoitteen vuoksi. Perusteltuun päätelmään ei ole tehty mielipiteen myötä muutoksia.

1 Lausunnot

1.1 Digita Oy

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaava tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

14.10.2024

aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetysille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaa-voitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

1.2 Fingrid Oyj

Tuulivoima-alueita sivuaa Fingridin 400 kV voimajohto Pysäysperä-Pyhänselkä (Metsälinja) ja 220 kV voimajohto Haapaveden VL-Pyhäkoski.

Meillä ei ole tässä vaiheessa lausuttavaa nähtävillä olevista materiaaleista. Tässä kaava- ja YVA-lausunnossa ei kuitenkaan oteta kantaa sähkötekniisiin asioihin. Niitä edistetään Fingridin ja hankkeesta vastaavan muun yhteistyön kautta.

Muistutamme, että voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankayttoja-ymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

14.10.2024

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

1.3 Haapaveden kaupunki

Haapaveden kaupungilla ei ole lausuttavaa Taikkonevan tuulivoimahankkeeseen muilta osin kuin siirtolinjojen suhteen.

Haapaveden kaupunki ei pidä sähkönsiirtovaihtoehtoa SVEA tarkoituksenmukaisimpana. Mikäli sähkönsiirto toteutetaan SVEA linjauksen mukaisesti, tulee siirtolinjojen haitat ja metsäpinta-alojen menetykset kompensoida haapavetisille maanomistajille.

1.4 Ilmatieteen laitos

Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa 23.03.2023 (87/03.00.02/2023), Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Korjauksena kuitenkin sivulle 507, jossa on tehty virheellinen päätelmä, ettei tuulivoimahankkeella olisi vaikutusta säätutkamittauksiin, koska laitos ei ole lausunut hankkeesta. Taikkonevan tuulivoimahanke ja sen läheiset joko tuotannossa tai suunnitteilla olevat tuulivoima-alueet aiheuttavat merkittävän häiriökaiun säätutkamittauksissa, vaikka puistot sijaitsevat noin 50 km päässä säätutkasta ja tulevat vaikuttamaan mahdollisesti alueen sääpalveluihin. Ilmatieteen laitos keskustelee mahdollisuuksista järjestää kompensatiomittauksia vähentääkseen vaikutuksia säätutkamittauksiin.

1.5 Luonnonvarakeskus Luke

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslain (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Linnustokartoitusten osalta Luke näkee puutteena, että hankkeessa ei ole toteutettu sähkönsiirtoreiteille lintukartoituksia. Selostuksesta ei saa kovin selvää kuvaa pesimälinnustokartoituksessa käytetyistä menetelmistä. Pistelaskennan osalta Luke kuitenkin huomauttaa, että tällaisella rajatulla alueella, jolta tarvitaan kattavaa tietoa linnustosta, luonnollinen vaihtoehto olisi koko alueen kattava kartoituslaskenta. Tämän menetelmän tavoitteena on kartoittaa alueen kaikki linnut.

Luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Lisäksi on syytä huomioida, että koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella.

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Vaikutusten arvioinnissa olisi tullut huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Selostuksessa todetaan, että hankealueella on varsin runsas metsokanta ja alueelta löydettiin yksi merkittävä n. 10 kukon soidinpaikka. Tämä on otettusuunnittelussa huomioon ja lähimmät voimalat sijaitsevat yli km etäisyydellä soidinpaikasta.

14.10.2024

Luke huomauttaa kuitenkin, että tämänhetkisen kirjallisuuden valossa törmäysriskin lisäksi metsäkanalinnut saattavat välttää tuulivoimalaa ympäröivää aluetta tai käyttää sitä vähemmän lisääntymiskana (soidinajan lisäksi siis myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes et al. 2020A). Saksa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2020B). Täten tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle, vaan vaikutuksia metsäkanalintujen lisääntymiseen saattaa syntyä myös soidinalueiden ulkopuolella ja myös pitkällä tähtäimellä.

Selostuksessa vaikutusten arvioinnissa metsäkanalintujen törmäykset arvioidaan melko harvinaisiksi yksittäistapauksiksi, joilla ei todennäköisesti ole laajempaa vaikutusta alueen metsäkanalintukantoihin, etenkin alueella harjoitettavan metsästyksen ja metsätalouden voimakkaammat vaikutukset huomioiden. Luke näkee, että on tärkeää huomioida, että nämä vaikutukset tulevat alueen metsätalouden aikaansaamien vaikutusten lisäksi. Eikä siten vertailu eri tekijöiden välillä välttämättä ole mielekästä tai tarpeellista vaikutusten arvioinnin osalta.

Selostuksen mukaan hankealueelta ja/tai sen läheisyydestä tiedetään karhun talvipesäalueita ja lähiseltä on löydetty myös susien pesäpaikkoja. Hankealue sijoittuu Pulkkilan susireviirille. Luke näkee, että näiden selvitysten perusteella on hyvin mahdollista, että hankealue sijoittuu suurpedoille lisääntymisen ja levähtämisen kannalta tärkeään elinympäristöön.

Tässä selostuksessa tartutaan Luken näkemyksen mukaan hyvin laajamittaisen tuulivoimarakentamisen potentiaaliin yhteisvaikutuksiin. Lisäksi selostuksessa ehdotetaan, että vaikutusten lieventämiseksi hanketoimijoiden olisi syytä yhdessä hahmotella ratkaisuja, joilla suojelualueverkostojen taolousmetsäalueet pysyisivät yhtenäisinä ja monimuotoisina, jotta vaikutukset eläinlajistoon pysyisivät kohtuullisella tasolla. Luke näkee, että tämä olisi suositeltavaa ja tärkeää.

Selostuksessa todetaan, että yhteisvaikutukset muiden läheisten hankkeiden kanssa ovat Taikkonevaa läheisimpien maiseman arvokohteiden osalta erittäin merkittävät. Voimaloita maisemassa näkyy korkeimmillaan jopa sata. Selostuksessa todetaan myös se, että tunnistetulle ekologiselle yhteydelle sijoittuu useita muitakin hankkeita. Selostuksessa todetaan, että oleellisimpia vaikutuksia eläimistölle on todettu olevan yhtenäisten metsäalueiden pirstoutuminen ja ihmistoiminnan lisääntyminen, jotka Taikkonevan hankkeessa on arvioitu lisääntyvän kohtalaisesti nykytilanteeseen verrattuna. Lisäksi todetaan, että tämä vaikutus kertaantuu, mikäli muut hankkeet toteutuvat, sillä laaja tuulivoima-alue kattaisi kauttaaltaan metsäalueen, joka on ympäröiviä alueita vähätiestöisempi ja yhtenäisempi. Jolloin selostuksessa nähdään vaikutuksia kohdistuvan mahdollisesti esim. sudelle, jonka reviirille sijoittuu useita hankkeita. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti mahdolliset yhteisvaikutukset arvioidaan selostuksessa suureksi.

Selostuksen mukaan lähimmät Natura-alueet ja suojelualueet sijoittuvat riittävän etäälle hankealueesta ja Natura-alueiden suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin ei kohdistu merkittäviä vaikutuksia.

Selostuksessa todetaan myös, että eri aikaan rakentaminen (samoille alueille sijoittuvien eri tuulivoimahankkeiden välillä) jättää eläimillä mahdollisuuden siirtyä rauhallisemmille alueille. On tärkeää huomioida kuitenkin, että tapauksissa, joissa elinympäristö muuttuu lajille käyttökelvottomaksi ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Hieman pidemmällä, muutaman vuoden aikavälillä, voi olla yhdentekevää populaatiotasolla, siirtykö yksilöt muualle vai kuolivatko ne heti.

14.10.2024

Lisäksi on syytä huomioida, että eri aikoihin rakentuvat hankkeet myös toisaalta pitävät alueellisesti häiriötilaa yllä ajallisesti pidempään. Lisäksi liitteen IV lajien osalta tulee huomioida se, että lajin yksilöihin ei tule luonnonsuojelulain mukaan kohdistua sellaista häiriötä, joka saisi yksilöt edes tilapäisesti siirtymään muualle.

Hankealue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan tärkeimpien metsäpeura-alueiden läheisyyteen (esim. Vene-neva-Pelson Natura-alue ja Pelson luonnonpuisto). Kuten selostuksessakin on tunnistettu, Luke painottaa sitä, että hankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota Natura-verkoston yhteyksien säilyttämiseen. Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute. Lisäksi metsäpeuran osalta on tärkeää huomioida, että metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisematon Natura2000 alueiden päivitys – metsäpeura, (Lajitieto.fi). Näiden huomioiminen yhteisvaikutuksissa ja erityisesti yhteyksien säilyttämisessä on myös tärkeää.

Lausunnon tiivistelmä

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Vaikutusten arvioinnissa olisi tullut huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle, vaan vaikutuksia metsäkanalintujen lisääntymiseen saattaa syntyä myös soidinalueiden ulkopuolella ja myös pitkällä tähtäimellä. Selostuksen mukaan hankealueelta ja/tai sen läheisyydestä tiedetään karhun talvipesäalueita ja lähistöltä on löydetty myös susien pesäpaikkoja. Hankealue sijoittuu Pulkkilan susireviirille. Luke näkee, että näiden selvitysten perusteella on hyvin mahdollista, että hankealue sijoittuu suurpedoille lisääntymisen ja levähtämisen kannalta tärkeään elinympäristöön. Tässä selostuksessa tartutaan Luken näkemyksen mukaan hyvin laajamittaisen tuulivoimarakentamisen potentiaaliin yhteisvaikutuksiin. Lisäksi selostuksessa ehdotetaan, että vaikutusten lieventämiseksi hanketoimijoiden olisi syytä yhdessä hahmotella ratkaisuja, joilla suojelualueverkostojen talousmetsäalueet pysyisivät yhtenäisinä ja monimuotoisina, jotta vaikutukset eläinlajistoon pysyisivät kohtuullisella tasolla. Luke näkee, että tämä olisi suositeltavaa ja tärkeää.

Selostuksessa todetaan, että yhteisvaikutukset muiden läheisten hankkeiden kanssa ovat Taikkonevaa läheisimpien maiseman arvokohteiden osalta erittäin merkittävät. Selostuksessa todetaan myös se, että tunnistetulle ekologiselle yhteydelle sijoittuu useita muitakin hankkeita. Luke huomauttaa, että IV-liitteen lajien osalta tulee huomioida se, että lajin yksilöihin ei tule luonnonsuojelulain mukaan kohdistua sellaista häiriötä, joka saisi yksilöt edes tilapäisesti siirtymään muualle. Hankealue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan tärkeimpien metsäpeura-alueiden läheisyyteen. Kuten selostuksessakin on tunnistettu, Luke painottaa sitä, että hankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota Natura-verkoston yhteyksien säilyttämiseen. Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute.

1.6 Metsähallitus

Metsähallitus toteaa, että suunnitellulla voimajohtolinjalla Haapavedellä Korkattivuoren suojelualueen itäpuolella on luonnonsuojelutarkoituksiin varattu valtion hallinnoima alue, joka tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa ja sen vaikutusten arvioimisessa. Korkatti-niminen alue on siirtynyt

14.10.2024

Luontopalvelujen hallintaan vuonna 2023. Rajaus on ladattavissa paikkatietomuodossa SYKEN avoimista aineistoista https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat_paikkatietoaineistot nimellä Valtion muut suojelualueet. Metsähallitus pitää alueen suojeluarvojen säilymisen kannalta tärkeänä sitä, että johtokäytävää levennetään nimenomaan nykyisen johtokäytävän itäpuolelle suojelualueesta poispäin. On huomattava, että Korkatin kohdalla johtokäytävän poikki kulkee Korkattivuoren Natura-alueelle vievän luontopolun reitti, jonka säilyminen tulee huomioida esimerkiksi pylväspaikkojen tarkemmassa suunnittelussa.

Metsähallitus huomauttaa, että Korkatin alueesta tullaan tulevaisuudessa perustamaan lakisääteinen luonnonsuojelualue. Uuden voimajohtolinjan rakentaminen alueelle ei ole suojelualueen perustamisen jälkeen mahdollista ilman säädösmuutosta, ellei uutta voimajohtoa ole huomioitu alueen perustamissäädöksessä.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet

YVA-selostuksen yhteydessä on laadittu Natura-arvioinnit kahdelle suurimmaksi osaksi Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnoimalle Natura 2000 -alueelle, Korkattivuorelle (FI1100002, SAC) ja Haapaveden lintuvesille ja soille (FI1301602, SAC/SPA). Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnit on kohdennettu oikein, ja yhtyy arvioinneissa esitettyihin johtopäätöksiin siitä, ettei hankkeesta aiheudu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteina oleville lajeille ja luontotyypeille, kun Haapaveden lintuvesien ja soiden osalta noudatetaan Natura-arvioinnin 17.5.2024 päivätysssä versiossa esitettyjä lievennystoimenpiteitä.

(Poistettu salassa pidettävä lausunnon osuus, JulkL 621/1999: 24.1 §, kohta 14)

1.7 Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 20.1.2022 ja osayleiskaavoituksen 1. viranomaisneuvotteluun 17.11.2023. Pohjois-Pohjanmaan liitto on antanut lausunnon hankkeen YVA-ohjelmasta ja osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 24.3.2023.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon. Maakuntakaavan seudullisesti merkittävän tuulivoiman mahdollistava tv-merkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava eli käytännössä tarkemman suunnittelun mahdollistava merkintä, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella. Vaikutusten arviointia laadittaessa erillisessä YVA-menettelyssä yhtenä vaihtoehtona tutkitaan maakuntakaavan mukainen tv-alue, jota verrataan muihin vaihtoehtoihin eli saadaan tarkempaa tietoa toteuttamisen vaikutuksista.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispakkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisin alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kuntakaavaratkaisu voi riittävillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-aluerajauksen

14.10.2024

ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa osoitettu ja perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Tarkemmassa hankesuunnittelussa ja yleiskaavoituksessa on yhteisvaikutusten arvioinnissa huomiotava Pohjois- Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan yhteydessä laaditut maakunnalliset selvitykset ja niissä esitetyt lievennystoimenpiteet.

Hankkeen suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

YVA-selostuksessa on esitetty hankealueen ja sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelle osoitetut Pohjois-Pohjanmaan voimassa olevien vaihemaakuntakaavojen merkinnät ja määräykset ja arvioitu vaikutukset näihin. Selostuksessa on tuotu esiin, että Taikkonevan tuulivoima-aluetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla), jota toteutettiin 1.6.2020-30.4.2023 välisenä aikana. TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys, sähkönsiirtoselvitys, maakotkaselvitys ja maisemaselvitys. TUULI-hankkeen teoreettinen sijainninohjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset olivat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa esitettävien tuulivoima-alueiden lähtökohtina. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueeksi on maa-alueilla (tv-1) määritelty pinta-alaltaan vähintään 7 km² suuruiset tuulivoimaloiden alueet. Tällaiselle alueelle voisi sijoittua noin 7 voimalaa.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisaineisto (kaavaluonnos) oli nähtävillä 8.8.–23.9.2022. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa osoitettiin sijainninohjausmallin pohjalta uusia tuulivoimaloiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitettiin 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa osoitettuja lainvoimaisia tv-alueita. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotusvaiheessa on osoitettu myös valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus) ja vuosina 2019–2023 kartoitetut ja päivitetyt perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus) ja uutena kehittämisperiaatemarkintana kaasuputken yhteystarve.

Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Taikkonevan tuulivoimapuiston alue tunnistettiin tuulivoimapotentialiseksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa Taikkonevan alueelle osoitettiin osittain uutena tuulivoimaloiden alueena (tv-1, 393) yhdessä viereisen Leuvanvan tuulivoima-alueen kanssa.

14.10.2024

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa seudullisesti merkittäviä tuulivoimaloiden alueita (tv- 1 ja tv-2) on tarkasteltu uudelleen luonnoksesta saadun palautteen, uusien kansallisten ja maakunnallisten sekä hankkeissa laadittujen selvitystietojen ja yhteisvaikutustarkastelun pohjalta. Tuulivoimaloiden alueet ovat täsmentyneet kaavaluonnoksesta esitetystä ratkaisusta. Tuulivoimaloiden alueisiin on tullut vaikutusten arvioinnin perusteella rajausmuutoksia, alueita on poistettu tai yhdistetty ja joitakin uusia tv-alueita on lisätty. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksessa (maakuntahallitus 19.12.2023 § 178)

Taikkonevan alueelle on osoitettu uusi tuulivoimaloiden alue tv-1 396 (Leuvanneva). Tuulivoimaloiden alueesta on laadittu kohdekuvaus ja se löytyy energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotuksen kaavaselostuksen liitteestä 2 maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjoispohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>. Uusi tv-1 396 -alue on muodostunut kahdesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa osoitetusta tv-alueesta. Taikkonevan kohdalla aluekokonaisuutta on pienennetty kauttaaltaan idässä, kaakossa ja etelässä kasvattamalla etäisyyttä maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin ja asutukseen. Lisäksi Viitastenjärven asutuksen ja maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kohdistuvaa saartovaikutusta on lievennetty niin, että luonnosvaiheessa osoitettujen tv-1 393 (Leuvanneva) ja tv-3, 538 (Kivineva) kaakkoisimmat osat on jätetty rajauksesta pois.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotuksessa Taikkonevan tuulivoimapuiston vaikutusalueelle on osoitettu myös uusi sähköasema Pihtinevalle, pääsähk johto ja uusi pääsähk johto (400 kV) ja pääsähk johdon yhteystarpeita lähialueen tuulivoimapuistoista Lumijärven ja Pihtinevan sähköasemille.

Hankkeen suhdetta vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotuksen kaavaratkaisuun ja tuulivoimarakentamisen yleismääräyksiin on arvioitu YVA-selostuksessa. Kumpaakaan hankevaihtoehtoa ei voida kokonaisuudessaan pitää energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotuksen kaavaratkaisun mukaisena. Molemmissa hankevaihtoehtoissa lukuisia voimaloita on osoitettu vaikutusiltaan herkille alueille maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden välittömään läheisyyteen tv-1 396 -alueen ulkopuolelle.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukainen (MRA 13 §) viranomaiskuuleminen järjestettiin 10.1.-23.2.2024. Viranomais ehdotusvaiheen lausuntokooste ja vastineet palautteeseen hyväksyttiin maakuntahallituksessa 6.5.2024 (§ 85). Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa toteutetaan yleispiirteinen Natura-alueita koskeva selvitys (6/2023-5/2024), jossa tarkastellaan Pohjois- Pohjanmaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa. Maakuntahallitus käsittelee Naturakokonaisuuden 10.6.2024 kokouksessa. Tulokset saadaan käyttöön Pohjois- Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen syksyllä 2024. Tämä voi myös Taikkonevan osalta tarkoittaa sitä, että vaihemaakuntakaavan tv-1 aluerajaus tarkentuu julkiseen ehdotusvaiheeseen. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on loppuvuodesta 2024.

Taikkonevan tuulivoimapuiston kaavaehdotuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotukseen ja edelleen syksyllä 2024 nähtäville tulevan julkisen kaavaehdotuksen kaavaratkaisuun ja aluetta koskeviin tunnistettuihin vaikutuksiin. Myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavoituksen ehdotusvaiheessa laaditun maisemaselvitysten tulokset ja keväällä 2024 valmistuvan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevan selvityksen tulokset on huomioitava Taikkonevan tuulivoimapuiston kaavoitusmenettelyssä.

14.10.2024

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta ei voida hyväksyä ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tv-alueena. Maakuntavaltuuston hyväksymispäätös voi olla valituskäsittelyn alaisena oikeusasteissa eli maakuntakaavan ei tarvitse olla lainvoimainen (kuulutettu voimaan ilman lainvoimaa MRL 201 §:n mukaisesti). Kuntakaavan selvitykset ja kaavoitus voivat kuitenkin edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Taikkonevan tuulivoimapuiston sähkönsiirtoreitti sijoittuu suurimmaksi osaksi olemassa olevien voimajohtojen rinnalle, leventäen johtokäytävää 36 metrillä. Haapaveden lintuvedet ja suot -Natura-alueen kohdalla Taikkonevan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoreitti on linjattu kulkemaan suojelualueen itäpuolitse maakaapelia käyttäen suojelualueelle kohdistuvien haitallisten vaikutusten minimoimiseksi. Ollikkaan- nevan ja Hevossaarennevan alueille sijoittuu laajahko MAALI-alue (Ollikkaanneva), jota ei nähtävästi ole huomioitu hankkeen YVA-menettelyssä. Maakaapelilinjaus sijoittuu hieman MAALI-alueen rajauksen sisäpuolelle.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotukseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että *”lähekkäin sijoittuvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa”*. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää Taikkonevan hankkeessa suunniteltuja sähkönsiirron ratkaisuja haitallisia vaikutuksia vähentävänä ja maakuntakaavan yleisten suunnittelumääräysten mukaisena.

Pihtinevan sähköasema on tunnistettu useamman lähialueen tuulivoimapuiston liittymispisteeksi ja samaan johtokäytävään on suunniteltu sijoitettavaksi vaihtoehtoisesti myös Leuvan- ja Kivinevan hankkeiden 400 kV:n voimajohdot. Pohjois-Pohjanmaan liitto edellyttää, että alueen tuulivoimahankkeiden sähkönsiirron kokonaisratkaisua suunnitellaan edelleen yhteistyössä Fingridin, kuntien ja hanketoimijoiden kanssa. Vierekkäisten järeiden voimalinjojen rakentaminen ei ole tämän alueen kokonaisratkaisun näkökulmasta kestävä toimenpide. Sähkönsiirron yhteisvaikutuksia on täydennettävä hankkeen jatkosuunnittelussa.

Vaikutukset maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön

Pohjois-Pohjanmaan liitto nosti YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossaan esille hankkeen todennäköiset merkittävät vaikutukset arvokkaaseen kulttuurimaisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön. Aivan hankealueen itä- ja koillispuolella, noin 1,3 km etäisyydellä lähimmästä voimalasta, sijaitsee laaja maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisemaympäristö Mankilan-Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa. Hankealueen eteläpuolella, 1,8 km lähimmästä voimalasta, sijaitsee Viitastenjärven maakunnallisesti arvokas rantamaisema ja noin 7 kilometrin päässä lähimmästä voimalasta Junnon- ojan-Koskenrannan maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Lamujokivarressa. Kokonaiskorkeudeltaan maksimissaan 300 metriin kohoavat tuulivoimalat tulevat muuttamaan maisemakuvaa Siikajokivarren ja Viitastenjärven kulttuurimaisemaympäristössä. Taikkonevan tuulivoimahankkeen vaikutusalueella sijaitsee myös valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristökohteita ja rakennusperintökohteita.

Taikkonevan tuulivoimahankkeen maisemavaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty näkyvyysalue- analyysiä ja havainnekuvia on laadittu useasta eri pisteestä. Havainnekuvien esitystapa pelkästään panoraamakuvaumuodossa ei valitettavasti ole onnistunut eikä esitystapa palvele tarkoitustaan.

Kaavaehdotusvaiheessa on edelleen kiinnitettävä erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin. Merkittävyydeltään suuriksi arvioitujen vaikutusten yhteydessä on esitettävä lievennystoimenpiteitä.

14.10.2024

1.8 Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

Hankealueelle ja sähkönsiirtolinjaukselle on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2022 (Taikkonevan tuulivoimapuiston sekä ulkoisen sähkönsiirtolinjauksen arkeologinen inventointi, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu). Inventoinnin jälkeen hankealueelta tunnetaan 14 muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä, kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta ja yksi muu kohde.

Kiinteät muinaisjäännökset:

- Hirvioja (kohdetunnus 1000047287)
- Isokangas 7 (1000047289)
- Karjokalliot (1000047294)
- Hoikkakangas (1000047296)
- Myllykangas 1 (1000047309)
- Myllykangas 2 (1000047310)
- Mäntylä pohjoinen (1000047297)
- Kylmäkorpi (1000047303)
- Hirvioja 3 (1000047306)
- Korvenkangas 2 (1000049335)
- Kiimakangas (1000047308)
- Korvenkangas 1 (1000047304)
- Vähänojanmetsät (1000047295)
- Häntäkaarto (1000047311)

Muut kulttuuriperintökohteet:

- Hirvioja 2 (1000047291)
- Mäntylä 2 (1000047299)
- Muu kohde:
- Karhukämpä (1000047293)

Inventoinnin jälkeen ulkoiselta sähkönsiirtolinjalta tai sen läheisyydestä tunnetaan neljä kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi muuta kohdetta.

Kiinteät muinaisjäännökset:

- Lippiräme (1000035584)
- Rahkovuori (1000047313)
- Kopisto 2 (1000026206)
- Tervaskangas 1 (1000035536)

Muut kohteet:

- Vanha Haapavesi-Pulkkila maantie (1000046824)
- Kopisto 1 (1000051481)

Ympäristövaikutusten arvioinnissa ja kaava-asiakirjoissa tulee käyttää kohteista muinaisjäännösrekisterin mukaisia nimiä ja kohdetunnuksia. Esimerkiksi raportin kohteen Isokangas nimi on rekisterissä Isokangas 7 ja Mäntylä on Mäntylä 2. Nämä tulee täydentää YVA-selostukseen.

Hankealueella sijaitsee yllä mainittujen lisäksi kivikautinen irtolöytöpaikka *Tervaskangas 2* (kohdetunnus 1000046823), joka sijaitsee suunnitellun voimajohtolinjan alla. Kohteen luonne tulee määritellä

14.10.2024

tarkkuusinventoinnilla eli onko kyseessä irtolöytöpaikka vai lain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Lisäksi hankealueella sijaitsee neljä mahdollista muinaisjäänöstä, joita ei ole tarkastettu maastossa. Kyseessä on laserkeilausaineistosta automaattisesti tunnistetuista tervahaudoista ja hiilimiiluista. Nämä kohteet tulisi tarkastaa maastossa ja määrittää niiden suojelustatus ennen kaavaehdotusvaihetta. Ulkoisella sähkönsiirtolinjalla tai sen läheisyydessä sijaitsee niin ikään neljä mahdollista muinaisjäänöstä. Näistä rakennettavan uuden sähkölinja eli nykyisen voimajohtolinjan länsipuolella sijaitsevat kohteet tulisi tarkastaa maastossa, jotta ne voidaan huomioida hankkeessa asianmukaisesti.

Hankealueella sijaitsevat mahdolliset muinaisjäännökset:

- Kataja (1000049336)
- Korvenkangas (1000049335)
- Hirvioja 4 (1000049334)
- Lehto (1000049337)

Sähkönsiirtolinjalla tai sen läheisyydessä sijaitsevat tarkastettavat mahdolliset muinaisjäännökset:

- Pieni Katajasaari (1000049338)
- Kopisto 3 (1000051483)

Hankkeessa on hyvä huomioida myös muut mahdolliset muinaisjäännökset, jotka sijaitsevat hankealueen tai voimajohtolinjan lähellä, mikäli esimerkiksi alueella täytyykin liikkua koneilla.

Arkeologinen inventointi ja tarkkuusinventointi tulee suorittaa noudattaen Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita, jotka löytyvät Museoviraston verkkosivulta: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus>. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportit digitaalisena arviointia varten Pohjois-Pohjanmaan museolle (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Arvioinnissa varmistetaan, että selvitykset vastaavat niille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportit toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Verkossa julkaistava tutkimusraportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajan nimiä tai osoitteita. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi.

Mahdollinen muinaisjäänös *Lehto* sijaitsee päällekkäin voimalapaikan 38 ja *Kataja* voimalapaikan 13 kanssa. Mikäli kohteet todetaan kiinteiksi muinaisjäännöksiksi, tulee voimalapaikkoja muokata/siirtää niin ettei tv-alue mene päällekkäin muinaisjäännösalueen kanssa. Tv-alueen ei tulisi olla aivan kiinni muinaisjäännöksessä, kuten se on kohteen *Korvenkangas 2* kohdalla. Etäisyyttä tv-alueen ja muinaisjäännöksen välillä tulisi kasvattaa.

Selostuksen luvussa 9.5.2 Rakentamisen aikaiset vaikutukset on lueteltu alle 300 metrin etäisyydelle rakentamisesta sijoittuvat arkeologiset kulttuuriperintökohteet. Listasta puuttuu kohde *Karjokalliot*, jonka lähelle sijoittuu ohjeellinen maakaapelilinja ja nykyinen/parannettava tie.

Vaikutusten arvioinnin yhteydessä tulisi esittää karttaleikkeellä sellaiset kohteet, jotka sijaitsevat rakentamistoimenpiteiden lähellä ja joihin voi kohdistua vaikutuksia.

Sähkönsiirtolinjojen pylväät tulee sijoittaa niin, että muinaisjäännökset jäävät pylväiden väliin. Mikäli sähkönsiirtolinjojen pylvästyypit ovat haruksellisia, on huomattava, että muinaisjäännösten säilymisen kannalta, pylväitä ei tule sijoittaa niin, että muinaisjäänös jäisi harusten väliin.

14.10.2024

Taulukoissa 9.1 ja 9.2 on listattu arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet ja niiden etäisyys voimaloista tai sähkönsiirrosta. Taulukoiden etäisyys on esitetty toisessa kilometreinä ja toisessa metreinä. Lisäksi etäisyyttä maakaapelointeihin tai uusiin tai parannettaviin teihin ei ole esitetty. Taulukosta 9.2 puuttuu kohde *Kopisto 2*.

Museo edellyttää, että vaikutusten arvioinnissa huomioidaan arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet alakohteineen koko siihen kuuluvan muinaisjäännösalueen alueelta. Tuulivoimalat on mahdollista sijoittaa mihin tahansa kohtaan tv-alueella. Tämän vuoksi vaikutusten tarkastelualueena tulee olla tv-alue, ei voimalan keskipiste. Samoin tielinjojen ja sähkölinjojen vaikutusalue ulottuu keskilinjaa laajemmalle. Hankkeessa rakennettavien huoltoteiden ajoradan leveys on vähintään 5 metriä, jopa 12 metriä ja kaapeliolineen koko leveys jopa 22 metriä. Tämän lisäksi tiealueeseen kuuluu myös mahdolliset levennykset, ojat ja läjitysalueet. Voimajohtoauekan leveys nykyisen voimajohdon rinnalla on noin 36 metriä puutonta johtoaluetta ja uudessa maastokäytävässä maakaapelikäytävä edellyttää noin 7 metrinä leveän alueen.

Hankkeen vaikutusten minimoimiseksi voimaloiden, sähköasemien, maakaapelireittien, tielinjojen, voimajohtoreiteillä, sen lähialueella ja kulkureittien läheisyydessä sijaitsevat arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet tulee merkitä maastoon rakennustöiden ajaksi kuten arviointiselostuksessa on huomautettu. Vaikutusten minimoimiseksi tulee hakkuissa jättää pitkät kannot rakennustöiden vaikutusalueille sijaitsevien kohteiden ympärille. Tämä auttaa kohteita erottumaan maastosta työskentelyn aikana ja ne on myös helpompi merkitä maastoon. Muinaisjäännöksen kaavamääräykseen tai kaavan yleismääräykseen tulee tehdä lisäys, että rakentamistöiden lähellä sijaitsevat muinaisjäännös tulee merkitä selkeästi maastoon ennen rakentamistöiden aloittamista ja niiden ajaksi.

Luvussa 9.8 arvioinnin epävarmuustekijät epävarmuustekijäksi kerrotaan, että voimaloiden paikat, sekä huoltoteiden linjaukset voivat vielä muuttua suunnittelun edetessä. On huomioitava, että mikäli rakenteiden sijoittelu olennaisesti muuttuu, tulee alueelliselta vastuumuseolta pyytää uusi lausunto. Epävarmuustekijänä tulee myös huomioida, että kaikki arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet eivät välttämättä ole inventoinnista huolimatta tiedossa: inventoinnissa on voinut jäädä havaitsematta kohteita, sillä kaikilla arkeologisilla kohteilla ei ole maan pinnalle erottuvia rakenteita, ja hankealuetta ja linjoja on inventoitu ainoastaan potentiaalisilta kohdilta. Esimerkiksi ei voida sulkea kokonaan pois mahdollisuutta, etteikö esimerkiksi soissa voisi olla sellaisia rakenteita tai löytöjä, jotka kuuluvat arkeologiseen perintöön ja ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muinaisesineitä, mutta joita inventoinneissa ei ole mahdollista havaita. Tämän vuoksi Pohjois-Pohjanmaan museo muistuttaa myös, että mikäli työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös (esimerkiksi kiveyksiä, kuoppia, perustuksia, tms. rakenteita) tai irtaimia muinaisesineitä, tulee työt muinaisjäännöksen kohdalla keskeyttää ja työn johdon viipymättä saatettava asia Pohjois-Pohjanmaan alueellisen vastuumuseon tietoon tarpeellisia toimenpiteitä varten (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi).

1.9 Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö

Taikkonevan tuulivoimapuiston YVA-selostuksessa on selvitetty hankkeen vaikutusalueella sijaitsevat valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. Hankkeen vaikutuksia on arvioitu näkemäalueanalyysin ja havainnekuvien avulla.

Voimaloiden lähialueella (0–7 km) sijaitsee kaksi maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta ja 23 maakunnallisesti merkittävää rakennetun kulttuuriympäristön kohdetta. **Mankilan-Sipolan kulttuuri-maisemat Siikajokivarressa** sijaitsevat lähimmillään 1,3 kilometrin päässä voimaloista koilliseen jatkuen kauempana pohjoisessa välialueelle saakka. Näkemäalueanalyysin mukaan voimaloita näkyy

14.10.2024

molemmissa vaihtoehtoissa pääsääntöisesti laajoille yhtenäisille viljelyalueille lähialueella, joista suuri osa kuuluu arvokkaaseen maisema-alueeseen. Maisema-alue on kuitenkin niin laaja, että muutosten voimakkuus vaihtelee sen eri osissa. YVA-selostuksen mukaan Mankilan-Sipolan kulttuurimaisemien alueilla maisemassa tapahtuva muutos on suuri ja hankkeen maisemalliset haittavaikutukset ovat suuret niillä alueilla, missä voimaloita näkyy runsaasti lähitäisyydeltä.

Viitastenjärven rantamaisemat sijaitsevat 1,8 kilometrin päässä voimaloista etelään. YVA-selostuksen näkemäalueanalyysin mukaan Taikkonevan voimaloita näkyy lähes koko järvelle sekä läheiselle Vasikkanevan avosualueelle. Leuvanvan ja Kivinevan tuulivoimahankkeiden kanssa hankkeiden maisemalliset yhteisvaikutukset korostuvat. Viitastenjärven rannoille jää harvoja paikkoja, joista avautuvassa näkymässä ei olisi lainkaan voimaloita. Lähimmät voimalat sijaitsevat lisäksi niin lähellä, että ne dominoivat maisemaa. Pimeällä metsien ympäröimällä vähän valaistulla alueella lentoestevalot muuttavat myös maisemaa. Maisemassa tapahtuvan muutoksen on arvioitu olevan suuri. Suuria negatiivisia vaikutuksia kohdistuu erityisesti maisema-alueella, mutta asutukselle ja loma-asutukselle vaikutukset ovat mahdollisesti hieman vähäisemmät eli kohtalaista tai keskisuurta luokkaa. Vaikutuksia kohdistuu myös virkistysmaisemaan.

Voimaloiden välialueella (7–14 km) sijaitsee maakunnallisesti arvokas maisema-alue **Junnonojan-Koskenrannan kulttuurimaisema Lamujokivarressa** hankealueen eteläpuolella. Näkemäalueanalyysin mukaan voimaloita näkyy pääsääntöisesti alueen pelloille ja paikoin runsaammissa määrin. Myös muutamalle pihapiirille voi näkyä voimaloita. YVA-selostuksen arvion mukaan voimalat eivät hallitse maisemaa, mutta niillä on Junnonojan-Koskenrannan kulttuurimaisemalle Lamujokivarressa kohtalainen haitallinen vaikutus.

Taikkonevan tuulivoimahankkeessa maisemaltaan herkimpiä ovat voimaloita lähimmät maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Viitastenjärven rantamaisema ja Mankila-Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa, joille vaikutukset ovat suuret. Monille muille maiseman ja kulttuuriympäristön arvo-kohteille lähi- ja välialueella vaikutukset ovat vähäisiä tai kohtalaisia vaihtoehdossa VE1. Vaihtoehdossa VE2 maisemaan kohdistuva muutos ja vaikutukset ovat usein hieman lievempiä kuin vaihtoehdossa VE1 johtuen voimaloiden vähemmästä määrästä. Maisemalliset yhteisvaikutukset lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa muodostuvat keskeiseksi seikaksi maisemallisia arvoja tarkasteltaessa. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäville rakennetun kulttuuriympäristön kohteille ei hankkeella arvioida olevan oleellista arvoja heikentävää vaikutusta. Sähkönsiirrosta aiheutuvat vaikutukset jäävät vähäiseksi maiseman osalta.

1.10 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos, 1. lausunto

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos on lausunut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta vuonna 2023, eikä pelastuslaitoksella ole hankkeesta tässä vaiheessa uutta lausuttavaa. Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoimaloiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

1.11 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos, 2. lausunto

Pelastusviranomainen on tutustunut asiakirjoihin ja pyytää huomioimaan tämän lausunnon liitteenä olevan Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen ohjeen tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen.

Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoima-alueiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

14.10.2024

1.12 Suomen erillisverkot

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

1.13 Suomen luonnonsuojeluliitto, Pohjois-Pohjanmaan piiri ry

Voimaloiden tuottaman sähkön siirrosta arviointiselostuksessa esitetään vain yksi vaihtoehto SVEA, jossa siirtoa varten rakennetaan uusi 400 kilovoltin voimajohto hankealueelta lounaaseen Fingridin uudelle Metsälinjan varteen tulevalle Pihtinevan sähköasemalle. Voimajohdon pituus on noin 30 kilometriä, josta noin 20 kilometriä sijoittuu nykyisten voimajohtojen rinnalle (Fingridin 220 kV:n Haapaveden voimalaitos-Pyhäkoski sekä 400 kilovoltin Pysäysperä-Pyhänselkä -voimajohdot). Haapaveden lintuvedet ja suot -Natura-alueen kohdalla ilmajohto vaihtuu maakaapeliksi 5,6 kilometrin matkalta, joka kiertää suojelualueen sen itäpuolelta.

Taikkonevan tuulivoimahankkeelle ei ole varausta lainvoimaisissa maakuntakaavoissa. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaislausuntokierroksen läpikäyneessä ehdotuksessa on varaus tv-1 396 Leuvanneva. Vaihekaavoituksen TUULI-hankkeen kohdekorttien numerot 154 ja 244 käsittävät Leuvannevan, Taikkonevan ja Kivinevan vireillä olevien hankkeiden arvion. Kaavaluonnoksessa Kivineva merkittiin ehkä-alueeksi tv-3 538, kun taas numero 154 kyllä-alueeksi tv-1 396. Sittemmin Kivineva on karsiutunut kaavaehdotuksesta ja Leuvannevan nimelle merkityn varauksen rajausta on merkittävästi muuttunut. Selostuksen kuvan 7.12 mukaan noin puolet VE1:n voimalapaikoista sijoittuu vaihekaavaehdotuksen rajauksen ulkopuolelle, pääosin sen itäpuolelle. Kuvan 12.2 mukaan VE2:sta on karsittu 8 eteläisintä voimalapaikkaa. Taikkonevan hanke on ristiriidassa vaihemaakuntakaavan ehdotuksen kanssa. Selostuksen mukaan suurelta osin vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön eivät kuitenkaan ole este hankkeen toteuttamiselle eikä muu kaavakarttaan merkitty maankäyttö ole hankkeen esteenä. Arvioimatta jää kuitenkin vaihemaakuntakaavan sijainninhajauksen merkitys ja velvoite sen huomioon ottamisesta.

Selostuksessa todetaan, että alle 20 kilometrin etäisyydelle Taikkonevan suunnitelluista voimaloista sijoittuu kuusi ympäristövaikutusten arviointi- ja kaavoitusvaiheessa olevaa tuulivoimahanketta: Leuvanneva, Kivineva, Honkakangas, Peuranneva ja Hukanpalo. Uljua sijoittuu pääosin vähintään 20 kilometrin etäisyydelle. Tosiasiaa Leuvanneva, Taikkoneva ja Kivineva muodostavat yhden yhtenäisen hankealueen, jolle voi nousta enimmillään 104 voimalaa: Leuvanneva 35, Taikkoneva 41 ja Kivineva 28.

Näiden kolmen samaan kokonaisuuteen mutta erillishankkeina etenevän yhteisvaikutuksia on Taikkonevan selostuksessa jonkin verran arvioitu. Niissä painopiste on erityisesti ihmisten kokemissa vaikutuksissa, joita koituu muun muassa maiseman muutoksista, melusta ja välkkeestä. Kokonaisuuden vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen on myös sivuttu esimerkkeinä linnusto ja suurpedot. Yhteistä mainituille kolmelle hankkeelle on sijoittuminen Pulkkilan susireviirille. Sen perhelauman ydinaluetta ei ole saatu selville tässä hankkeessa eikä myöskään vireillä olevassa Tuulikaarron hankkeessa, joka niinikään sijoittuu samaiselle Pulkkilan susireviirille. Molemmissa tapauksissa vaikutukset on arvioitu merkittävydeltään suuriksi.

Kuvasta 21.15 sivulla 543 Pulkkilan susireviirin infrastruktuurin häiriöalueista käy ilmi, että reviirillä on kaksi isohkoa häiriöistä vapaata yhtenäistä maastoa ja ne ovat Taikkonevan-Leuvannevan-Kivinevan alue ja Piipsannevan-Tuulikaarron alue. Piipsannevan alueelle on kaavoitettu ja luvitettu valmiiksi 39 voimalan tuotantoalue. Toiminnassa olevia voimaloita on siitä 30 kilometrin säteellä 56 ja eri vaiheissaan vireillä on yhteensä 663 voimalan verran muita hankkeita. Tuulikaarron hankkeen osayleiskaavaluonnoksessa osoitetaan paikka 50 voimalalle.

14.10.2024

Seudun maastot koostuvat pitkälti talousmetsistä ja ojitetuista soista. Toisaalta Leuvannevan-Taikkonevan-Kivinevan hankealue on syrjäistä ja harvemman tieverkoston seutua, todetaan selostuksessa. Myös esimerkiksi kuva 3.1 voimaloiden sijoittelusta paljastaa, että suurin osa rakentamisen vaatimista teistä on uusia. Jos kaikki lähiseudun hankkeet toteutuvat, asutuksen ulkopuoliset maastot muuttuvat laajasti teollisiksi tuotantoalueiksi. Sen ekologista merkitystä ei arvioida. Siihen ei tunnu löytyvän menetelmiä eikä kohdistu riittävää painetta, kun tutkimustakin vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen on vielä erittäin heikosti. Toistaiseksi hankekohtaisissa arvioinneissa maaston pirstoutumisen ekologiset seuraukset jäävät ottamatta huomioon. Vaihemaakuntakaavaehdotuksen kohteen tv-1 396 rajoituksen muutoksen perusteluissakin korostuvat maisemavaikutukset. Vastauksena huoleen maisemavaikutuksista lähimmille maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille tarjotaan selostuksessa lieventämiskeinoksi voimaloiden määrän vähentämistä hankealueen koillis- ja eteläreunalta esimerkiksi poistamalla ainakin lähimmät 4–6 voimalan muodostamat rivistöt. Osayleiskaavaluonnos on nähtävillä yhtiökohtaisesti YVA-selostuksen kanssa ja siinä voimalapaikkoja osoitetaan 41 eli enimmäismäärä.

Hankealueella on joitain vesitalouttaan säilyttäneitä soita, kuten Hoikkaneva-Näsinneva ja Viitastenneva. Hirvioja virtaa itäosassa etelä-pohjoissuuntaisena. Sen luonnontilaisimpia osia on rajattu kasvilisyyden ja luontotyyppien perusteella arvokkaiksi luontokohteiksi. Hirvioja on ekologinen yhteys. Koko vesistö olisikin syytä selkeästi merkitä karttoihin ja myös sen varret kartoittaa koko matkalta. Voimaloille T29 (VE1) tai T22 (VE2) johtaa uusi tie, joka ylittää Hirviojan. Kappaleessa haitallisten vaikutusten lieventämisestä todetaan, että rakennustyöt Hirviojan yli voivat vaikuttaa alajuoksun kohteisiin, mikäli sopivia siltarumpuja ei rakenneta tien ali. Varsinaisessa vaikutusten arvioinnissa ei mainita mahdollisia vaellusesteitä. Huomioon on otettu vain kiintoaineen valuminen jokeen. Parasta haitallisten vaikutusten vähentämistä on karsia voimala nro T29 (VE1) tai T22 (VE2) suunnitelmasta. Siten vältetään uuden pistotien rakentaminen puron yli. Sitä puoltaa sekin, että koko hankealueen itäisen osan toteuttamiskelpoisuus on edelleen epävarmaa.

Vaihemaakuntakaavaehdotuksen kohdekortin tv-1 396 mukaan "alueen eteläosa sijoittuu maakotkareviirille ja alueella on myös muita petolintujen elinympäristöjä. Vaikutukset petolintuihin on huomioitava tarkemmassa suunnittelussa." Metsähallituksen tietojen mukaan maakotkareviiri ulottuu hankealueen reunalle, mutta voimalapaikkojen ja vaihtopesien välillä on etäisyyttä yli kymmenen kilometriä. Muutonseurannassa havaittiin nuoria kotkia, mutta hankealueelle ei kuitenkaan arvioitu sijoittuvan maakotkan reviiriä. Onko kyse mahdollisesta uudesta reviiristä, jää arvioimatta. Hankkeen ehkä toteutuva raja on toistaiseksi erittäin epäselvä, joten asiaa olisi ollut syytä analysoida tarkemmin.

Taikkonevan hankealueen eteläosan ja myös Leuvannevan hankealueen poikki kulkee ekologinen yhteys. Luontoraportissa todetaan, ettei se ole Taikkonevan hankkeessa merkityksellinen asia, koska sille ei sijoitu laajoja metsiä tai suoalueita eikä suojelualueita. Metsät ovat metsätalouden muokkauksia ja suot menettäneet pinta-alaansa reunaojituksiin. Se on maaston yleiskuva koko seutukunnassa. Talousmetsät ovat vääjäämättä osa ekologista yhteyttä. Sitä paitsi luontoraportin mukaan hankealueella on muun muassa metsäkanalintujen soittimia ja vanhemman metsän sirpaleita säästyneen suo- luonnon ohella. Ekologisesti toimivan reitin hahmottaminen maastokartoituksessa ja tiedon siirtäminen voimalapaikkojen ja tiestön sijoittamissuunnitelmaan on keino vähentää luontokatoa. Ekologisen yhteyden eheyden ja toimivuuden takaaminen on myös osa vaihemaakuntakaavan maankäytön ohjauksen noudattamista.

Selostuksen sivulla 27 viitataan tarpeeseen kehittää hanketoimijoiden yhteistyötä haittojen vähentämiseksi: "Vaikutusten lieventämiseksi hanketoimijoiden olisi syytä hahmotella yhteisiä ratkaisuja, joilla suojelualueverkostojen väliset talousmetsäalueet pysyisivät mahdollisimman yhtenäisinä ja monimuotoisina. Eläimistöille erityisen tärkeitä alueita tulisi yhdessä pyrkiä säästämään mahdollisimman paljon, jotta vaikutukset eläinlajistoon pysyisivät kohtuullisella tasolla. Jos Taikkonevan hankkeen lisäksi

14.10.2024

Leuvannevan ja Kivinevan hankkeet toteutuvat suunnitellussa laajuudessaan, nousee tarpeelliseksi sovittaa voimaloiden sijoittelua sekä määrää Leuvannevan että Kivinevan hanketoimijoiden kanssa." Yhteistyön kehittyminen esimerkiksi luontokadon ehkäisemiseksi vaikuttaa toistaiseksi utopistiselta. Kompensaatiosta keskustelukin on vähäistä. Selostuksen seurantaohjelmaksikaan ei esitetä muuta kuin melun mittaamista ohjearvoissa pysymiseksi asuin- ja lomakiinteistöjen lähellä. Vaihemaakunta-kaavaehdotuksen rajauksen tv-1 396 ottaminen ohjenuoraksi on mahdollisuus tarkastella kolmatta vaihtoehtoa, ovathan myös Kivinevan ja Leuvannevan hankkeet saman kunnan päätösten alaisia.

1.14 STUK Säteilyturvakeskus

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Taikkonevan tuulivoimahankkeen YVA-selostukseen (POPELY/482/2022).

1.15 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut lausuntopyyntöönne. Suunnittelualueella ei sijaitse Tukesin valvonnassa olevia kemikaalikohteita. Tukesilla ei ole lausuttavaa Taikkonevan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta.

1.16 Väylävirasto

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoitamista liikennemerkkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

1.17 Ympäristöpalvelut Helmi

Lausunto Siikalatvan kunnan ja Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta. Lausunnon antaa Ympäristöpalvelut Helmi, jolle Siikalatvan kunnan ympäristönsuojeluviranomaista edustava Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunta on siirtänyt toimivallan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojelulakien mukaisten lausuntojen osalta.

Terveydensuojelulain mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Lausunnonantaja toteaa, että tuulivoimahankkeen ihmisiin ja elinympäristöön kohdistuvat keskeiset tekijät on tunnistettu ja arvioitu kattavasti.

Melu- ja välkevaikutukset ovat yleisimmät tuulivoimaloiden vaikutukset, jotka koetaan ihmisten terveyteen vaikuttavina tekijöinä. Hankkeen melu- ja välkemallinnukset on laadittu perusteellisesti. Mallinnuksissa on huomioitu myös yhteisvaikutukset lähistölle suunniteltujen muiden hankkeiden kanssa. Saatujen mallinnustulosten perusteella lausunnonantaja toteaa, että mikäli Taikkonevan ja sen lähistön kaikki muut tuulivoimahankkeet toteutetaan, tuulivoimaloiden sijoittelua riittävän kauas asutuksesta on syytä tarkentaa suunnittelun edetessä, jotta meluvaikutukset eivät pääse ylittämään ohjearvoja. Terveydensuojeluviranomainen muistuttaa, että asumiseen ja vapaa-ajan asumiseen liittyvät sisämelun toimenpiderajat määritetään STM:n asetuksen mukaisesti (545/2015, 12§). Toiminnasta ei saa aiheutua asuinhuoneistoissa oleskeleville asetuksen toimenpiderajoja ylittävää meluhaittaa.

14.10.2024

2 Mielipiteet

2.1 Mielipide 1, Ainalin osakaskunta

Ainalin osakaskunta esittää että, YVA-arvioinnissa tulee huomioida Haapaveden puolella olevat Ainalin osakaskunnan omistamat järvet. Osakaskunnan järvien pinta-ala on yhteensä 1517 hehtaaria ja osakasluettelon mukaan osuuksia yhteisiin alueisiin on noin 450 tilalla. Suurin osa osakaskunnan järvistä on Natura-alueita. Tällä hetkellä rantamaisema on suurimmalta osin hyvin luonnontilainen. Järvet ovat virkistyskäytössä ja siellä harjoitetaan aktiivisesti sekä metsästystä että kalastusta. Rakennettua teollisuusaluetta ei alueiden ympäristössä ole. Tuulivoimalat muuttavat järvimaisemia nykyisestä, ja heikentävät täten niiden viihtyvyyttä ja arvoa. Järvimaisemien rumentumista ei korvata mitenkään. Jakokunta esittää, että osakaskunnan hoitokunnan edustajilla tulee olla oikeus osallistua Taikkonevaa koskevaan maisemaselvitykseen. Osakaskunnan edustajilla tulee olla mahdollisuus esittää siellä näkemyksensä asiaan, koska paikallisia ihmisiä tulee kuulla ja ottaa heidän mielipiteensä huomioon. Asiassa on lähestytty aikaisemmin yhtiötä ja esitetty että kuvamallinnuksia tuulivoimaloiden suhteen pitää tehdä Ainalin osakaskunnan järville ja yhteisvaikutusten arvioinnissa on myös samalla huomioitava muut tuulivoimahankkeet jotka näkyvät järville. Kuvamallinnukset on oltava 360 video jotta saa ymmärrettävän kuvan mitkä yhteisvaikutukset alueelle ovat. Esitettyyn pyyntöön ei ole suostuttu.

Pyydämme ELY-keskusta ja Siikalatvan kuntaa huomioimaan pyyntömme.

2.2 Mielipide 2

Hanke vaihtoehto ve1 suunnitelmassa sivu 525 vaihtoehdon ve1 voimala sijoittelulla voidaan yhteisvaikutuksia lieventää poistamalla kuusi voimalaa to5, to6, to7, to8, to14, to17 Viitasten järven läheltä. Miksi ei kun voimalat sijoitetaan muualle alueelle. Vähimmäisetäisyydet asuin-vapaa-ajan kiinteistöihin riittävät suunnitelmassa, sekä Siikalatvan kunnanvaltuuston päätös vähimmäisetäisyydestä asuin-vapaa-ajan kiinteistöihin 2 km. Sivun 442 voimaloiden rakennuspaikat sekä täysin uudet tieosuudet sijoittuvat vähintään noin 1,7 kilometrin etäisyydelle lähimmistä vakituisista asuinrakennuksista tai lomarakennuksesta. Tällä etäisyydellä ei Valtioneuvoston päätöksen mukaisen asumiseen käytettävillä alueilla sovellettavan päiväajan ohjearvon (55db) voida katsoa ylittyvän. Toiminnan aikaiset meluvaikutukset, Taikkonevan Tuulivoima-alueen vaihtoehdon ve1 Tuulivoimaloiden melu ei ylitä 40db ohjearvoja yhdenkään asuin ja lomarakennusten kohdalla. Suomi on sitoutunut Kansainvälisiin Ilmasto tavoitteisiin ja sopimuksiin. Odotan hankkeen toteutumista työllisyyden ja Kuntatalouden kannalta.

2.3 Mielipide 3

Vesien hoitoon kohdistuvat toimenpiteet Tuulivoimatyömaalla

Tuulivoimatyömaiden aiheuttamalle vesistökuormituksen vähentämiseen tarvitaan uudenlaista suunnitteluasennetta ja vesiensuojelurakentamista. Valuma-alueen pintavesien äärevyyksien ennustetaan kasvavan lähivuosikymmeninä. Viime syksyn runsas sadantamäärä antoi merkkejä siitä mitä tulevaisuudessa voi olla luvassa.

Tuulivoima-alueen infraa rakennettaessa on tärkeää ottaa huomioon myös pintavettä hidastavat rakenteet hankeen kaava-alueella. Vesiensuojelurakenteilla saadaan poistettua vesistöistä kiintoainetta ja ravinteita. Nämä toimenpiteet vähentävät rehevöitymistä ja parantavat vesieliösten elintilaa. Käytännössä tämä tarkoittaa valuma-alueen huomioimista jo suunnitteluvaiheessa. Tuulivoiman rakentamisen vesistöhaitan torjuntakeinot on yhdistettävä valuma-alueen huomioivaksi kokonaisuudeksi. Ojiin tulee jättää kaivuukatkoja, on rakennettava putki- ja turvepatoaltaita sekä kosteikkoja. Ojien

14.10.2024

kaivuu syvyyttä tulee tarkastella tapauskohtaisesti. Suunnittelu ja rakentaminen antavat työtä maa-seutualueille.

2.4 Mieli pide 4

Tuulivoima tuottaa lähes päästötöntä energiaa, joten sen rakentaminen on kannatettavaa. Rakentaminen tulee kuitenkin toteuttaa niin, ettei siitä aiheudu asuin ympäristön viihtyisyyden heikkenemistä eikä lähimaisemaan pysyvää negatiivista muutosta.

Tuulivoimaloiden sijoittamisessa ei vielä kukaan oteta riittävästi huomioon niiden aiheuttamaa lähimaiseman muutosta. Voimaloita sijoitetaan liian lähelle pysyviä- ja vapaa-ajan asuntoja.

Suhtautuminen voimaloiden aiheuttamaan lähimaiseman muutokseen on kaksitahoista. Joidenkin mielestä voimalat ovat maisemaa elävöittäviä "valkoisia joutsenia". Toiset kokevat ne "ilmaa viiltävinä sapeleina". Kuulun noihin viimeksi mainittuihin. Täytyy ihmetellä, miksi tuulivoimaloita ollaan sijoittamassa asutuksen läheisyyteen pilaamaan pysyvästi lähimaisemaa ja miksi osa asukkaista hyväksyy voimalat lähimaisemaansa. Asenteita ja arvoja näyttää olevan monenlaisia.

Omistan Siikalatvan kunnan Sipolan kylän Hyttikoskella kaksi kiinteistöä, joita käytän vapaa-aikana. Lähimmät Taikkonevan tuulivoimahankkeen yksiköt näyttäisivät sijoittuvan reilun 2 kilometrin etäisyydelle em. kiinteistöistä, mikäli hanke toteutuu suurimmassa laajuudessaan, VE1, 41 yksikköä.

En hyväksy hankkeen toteuttamista vaihtoehto VE1 pohjalta. Katson, että hanke muuttaa lähimaisemaa pysyvästi ja muutos on negatiivinen ja haitallinen. Lupaviranomaisen ei tule myöntää lupaa talaiselle hankkeelle. Hankevastaavien tulee etsiä vähemmän ongelmia aiheuttavia ratkaisuja napakorkeutta pienentämällä, sijoitus etäisyyttä lisäämällä, jne.

Suomi on harvaan asuttu maa. Täällä on tilaa myös tuulivoimalle. Voimalat tulee sijoittaa riittävän kauas asutuksesta ja niin, että myös maisemalliset negatiiviset vaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä.

2.5 Mieli pide 5 (29 allekirjoittajaa)

Me allekirjoittaneet maanomistajat vaadimme ensisijaisesti Taikkonevan tuulivoimapuiston rakentamisesta luopumista vedoten sen merkittäviin ympäristövaikutuksiin ja toissijaisesti, mikäli tuulivoimapuisto kuitenkin rakennetaan, muutoksia verkkoliityntää varten rakennettavan sähköaseman ja 400 kV:n voimajohdon suunnitteluun ja toteuttamiseen, jotka poikkeavat YVA-selostuksessa esitetystä vaihtoehtosta. Kannanotto siirtolinjasta koskee suunnitteilla olevan 400 kV:n voimajohdon rakentamista Haapaveden Pihtinevan sähköasemalle. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi kiinnittää luontovaikutusten lisäksi erityistä huomiota myös hankkeen sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin sekä hankkeen sosiaaliseen hyväksyntään. Nämä näkökohdat eivät tule huomioiduiksi, mikäli hanke toteutetaan arviointiselostuksessa esitetyllä tavalla.

Vaatimus rakentamisesta luopumisesta

Taikkonevan tuulivoimapuistoa ei tule rakentaa johtuen hankealueen linnustolle ja muulle eläimistölle, etenkin EU:n direktiivilajistolle, aiheutuvista merkittävistä haittavaikutuksista. YVA-selostuksen mukaan pikkulintujen tavanomaisen metsälajiston lisäksi hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä esiintyviä päiväpetolintuja ovat varpus-, tuuli-, kana-, sinisuo-, ampu- ja nuolihaukka sekä maa-koikka ja pöllöistä viiru-, hiiri- ja helmipöllö sekä huuhkaja. Hankealueella esiintyviä metsäkanalintuja ovat metso, teeri, riekko ja pyy. Alueella on myös metson soidinpaikkoja. YVA-selostuksen

14.10.2024

vaikutusarvioinnissa todetaan, että *kokonaisuutena pesimälinnustoon kohdistuvat vaikutukset arvioidaan suuruudeltaan ja merkittävyydeltään korkeintaan vähäisiksi.*

YVA-selostuksen mukaan hankealueen nisäkäslajisto on pääasiassa tyypillistä metsälajistoa, kuten hirvi, metsäjänis, kettu, orava ja eri piennisäkkäät. Näiden lisäksi alueella pesivät EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) ja liitteen II lajistosta kaikki suurpetomme eli susi, karhu, ahma ja ilves. Hankealueella esiintyy vuosittain myös metsäpeuraa (liitteen II lajistoa) sekä saukkoa (liitteen IV (a) lajistoa). YVA-selostuksen vaikutusarvioinnissa todetaan, että *toiminnanaikaiset haittavaikutukset arvioidaan tavalliselle eläimistölle merkittävyydeltään vähäisiksi.* Direktiivilajistosta todetaan, että *vaikutusten merkittävyys on saukolle sekä metsäpeuralle vähäinen ja suurpedoille (pl. susi) kohtalainen.* Suden osalta todetaan, että *hankkeen vaikutukset susireviiriin ydinreviiriin ja siten reviiriin elinkelpoisuuteen nousevat merkittävyydeltään suuriksi.*

Uuden tutkimustiedon valossa YVA-selostuksessa esitetyt vaikutusarviot linnuston ja muun eläimistön osalta ovat sutta lukuun ottamatta virheellisiä, joten YVA-selostusta ei tule hyväksyä, eikä sitä voida käyttää näiltä osin myöskään kaavoituksen lähtömateriaalina. Asia korostuu etenkin siinä tilanteessa, jossa rakennetaan myös Taikkonevan viereiset Leuvannevan ja Kivinevan tuulipuistoalueet. **Rakennettaessa Taikkonevan tuulipuistoalue, mahdollisesti myös Leuvanneva ja Kivineva, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että EU:n luontodirektiivin liitteisiin IV (a) ja II kuuluvan lajiston suojelutaso heikkenee merkittävästi alueiden pirstaloitumisen ja karkottumisvaikutuksen vuoksi.**

Luonnonvarakeskuksen uuden kansainvälisen koostetutkimuksen (Tolvanen ym. 2023) mukaan tuulivoiman vaikutukset ovat moninaisia, ja monet lintu- ja nisäkäsryhmät väistävät tuulivoimaa. Luken tutkimusryhmä koosti yhteensä 84 tutkimusta 22 maasta ja erotti niistä 160 tapausta, joissa tuotettiin tietoa siitä, kuinka kauas tuulivoimalat vaikuttavat eri lintu- ja nisäkäsryhmiin. Tutkittuja vaikutuksia olivat mm. populaatiokoon pieneneminen, muutokset lintujen soidinkäyttäytymisessä, poikastuotannon väheneminen ja poikaskuolleisuuden kasvu. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista ja 67 % maanisäkkäistä. Porot, pöllöt ja kurjet siirtyivät johdonmukaisesti keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista. Metsäkanalinnut siirtyivät keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista 61 %:ssa tapauksista. Peto-, sorsa- ja varpuslinnuilla siirtymä oli keskimäärin 0,5 km. Tutkimuksessa mukana olleista tuulivoimaloista suurin osa oli napakorkeudeltaan alle 100 m, joten nykyisten napakorkeudeltaan 200-250 m olevien turbiinitornien vaikutukset ovat merkittävästi tässä esitettyä suurempia.

Siirtolinjaa koskevat kannanotot

Uusi johtoaukea. Mikäli Taikkonevan tulivoimapuisto kuitenkin rakennetaan, uutta 400 kV:n siirtolinjaa ei tule rakentaa Haapavedelle uuteen johtoaukeaan. Tuulivoimapuiston verkkoliityntää varten rakennettava sähköasema tulee rakentaa tuulivoimapuiston läheisyyteen tai vaihtoehtoisesti tulee selvittää mahdollisuutta rakentaa uusi 400 kV:n siirtolinja nykyisen jo vanhentuneen 220 kV:n siirtolinjan paikalle yhteispylväisiin, joihin tulisi 400 kV:n linjan lisäksi 110 tai 220 kV:n linjat. Teknisesti tämä on mahdollista. Esimerkiksi vuonna 2022 valmistunut uusi 400 kV:n siirtolinja rakennettiin Haapaveden Kytökylässä asutuksen lähellä yhteispylväisiin sekä samoin myös Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueen kohdalla.

Rakennettaessa verkkoliitynnän sähköasema tuulivoimapuiston läheisyyteen tai uusi siirtolinja vanhan siirtolinjan paikalle välttään noin 29 km mittaisen uuden johtoaukan rakentamiselta. Ympäristön kannalta on kestävätilanne, että toisaalta lainsäädännön mukaisesti metsäpinta-alaa pyritään

14.10.2024

säästämään/suojelemaan ja tässä tapauksessa tuhoamaan. Rakennettaessa uusi johtoaukea noin 29 km matkalle tuhottaisiin metsää lopullisesti noin 100 hehtaaria, mikä osaltaan vähentää hiilinieluja.

Allekirjoittaneiden metsiin on tehty jo kaksi kantaverkon voimalinjojen johtoaukeaa. Ei ole kohtuullista eikä oikeudenmukaista, että siirtolinjojen haitat, metsäpinta-alojen menetykset, kohdentuvat aina samoille tiloille. Jo olemassa olevan johtoaukean myötä useat metsänomistajat ovat menettäneet metsää useita hehtaareja tilaa kohden. Enimmillään metsää on menetetty tilakohtaisesti noin 15 hehtaaria, ja uuden johtoaukean myötä menetystä tulisi samalle tilalle vielä noin 7 hehtaaria lisää.

Haapavedelle suuntautuvan siirtolinjan vaihtoehdoissa uusi johtoaukea heikentäisi vielä entisestään Haapavedellä arvokkaita maisema-, retkeily- ja luonnonsuojelualueita. Suunnitellun johtoaukean lähistöllä on useita suojelualueita, joista linnustollisesti arvokkaimmat kuuluvat Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueeseen. Haapaveden lintujärvet -alue kuuluu sekä kansallisesti (FINIBA) että kansainvälisesti (IBA) tärkeisiin lintualueisiin. Korkattivuoren Natura-alue on myös suunnitellun johtoaukean välittömässä läheisyydessä. Uusi siirtolinja ylittäisi valtakunnallisesti arvokkaan Korkattivuoren-Rahkovuoren kallioalueen (KAO110045). Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvityksessä (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2015) Korkatin alue on luokiteltu seudullisesti merkittäväksi virkistys- ja luontoretkelykohteeksi. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

Uusi johtoaukea heikentäisi Korkattivuorella ja sen lähialueella merkittävästi maisema- ja retkeilyalueita. Korkattivuori ja sen lähialueet ovat seudullisesti tärkeitä ja aktiivisessa käytössä olevia retkeilykohteita. Alueella sijaitsee ympärivuotisessa käytössä oleva laavu tulipaikkoineen sekä vaelluspolku- ja maastopyöräilyreitit. Alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja.

Maakaapelointi. YVA-selostuksessa ei ole tarkasteltu siirtolinjan toteuttamista koko matkalta maakaapelointina, kuten se on tarkoitus tehdä Natura-alueen kohdalla. Tältä osin YVA-selostus on puutteellinen, eikä sitä tule tällaisena hyväksyä. Hankevastaava on todennut eri tilaisuuksissa, että maakaapelointi olisi heille liian kallis toteuttaa, noin viisi kertaa ilmajohtoja kalliimpi. On kuitenkin perustustaillisen omaisuudensuojan vastaista, että voittoa tavoitteleva yksityinen yritys perustaa tuotonsa sille, että voi pakkolunastaa linja-alueen ja siten harjoittaa kannattavaa liiketoimintaa toisen maalla.

Elinkeinotoimintaa koskeva arvio. YVA-selostuksen elinkeinotoimintaa koskevassa arviointikohdassa on todettu, että voimajohtoreitin rakentamisen vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen ovat vähäiset. Arviointi vaikuttaa tarkoitushakuiselta ja on selkeästi virheellinen, ikään kuin perustustaillisella omistusoikeudella ei olisi päätösten tekemisen kanssa mitään merkitystä. Siirtolinjan maanomistajista yli 80 % on ilmoittanut vastustavansa esitetyn kaltaista siirtolinjaa ja sen pakkolunastusta. Asia on tuotu esille useissa Taikkonevaa koskevissa lausunnoissa, mm. MieliPide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavaluonnoksesta 21.9.2022, MieliPide Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 20.3.2023 ja MieliPide Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 20.3.2023. Siirtolinja-asia on tuotu maanomistajien taholta selvästi esille myös Taikkonevan seurantaryhmän kokouksissa. Hankevastaavan toimintaa hyvin kuvaavaa on se, että siirtolinja on suunniteltu yksityisten maanomistajien maille ilman, että siitä on edes oltu yhteydessä maanomistajiin. Hankkeen YVA-prosessi ja kaavoitus on tarkoitus viedä kokonaisuudessaan läpi, ja vasta sitten, kun luvat on kunnossa, ilmoittaa maanomistajille, että siirtolinja tulee pakkolunastuksen uhalla tuohon. Tältä osin hankkeella ei ole minkäänlaista sosiaalista hyväksyntää.

Asukaskysely. Tehty asukaskysely antaa kuvan siirtolinjan lähialueen asukkaiden mielipiteistä, mutta se ei mitenkään kuvaa todellisten haitankärsijöiden eli siirtolinjan alla maata omistavien

14.10.2024

tilallisten mielipiteitä. Maanomistajista yli 80 % antoi valtakirjan kautta mielipiteensä, mutta sekin oli tulkittu vain yhdeksi vastaukseksi. Tulokset eivät näin ollen ole millään muotoa oikeita ja todellisia vaan vahvasti muunneltuja. Korostettakoon vielä tässäkin, että siirtolinjan maanomistajat vastustavat vahvasti suunnitellun kaltaista siirtolinjaratkaisua, maa-alueiden pakkolunastusta ja maasta maksettavaa epätasa-arvoista hintaa suhteessa tuulipuistoalueeseen.

Korvaukset. Mikäli Taikkonevan tuulivoimapuiston 400 kV:n siirtolinja kuitenkin aiotaan rakentaa uuteen johtoaukeaan, tulee menetettävien metsäalueiden osalta tehdä maanomistajien kanssa pinta-aloihin suhteutettu vuokrasopimus samoin periaattein kuin tuulimyllyistä varsinaisella voimala-alueella.

Siikalatvan kunnanhallitus teki 7.12.2022 päätöksen, jossa se asetti Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ehdon, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella. Prokon teki asiasta 20.12.2022 ja 20.1.2023 oikaisupyynnön, että tällaista vuokrasopimuksen tekemisen ehtoa ei osayleiskaavan hyväksymiselle asetettaisi. Kunnanhallitus perui aiemmin 7.12.2022 tekemänsä päätöksen kokouksessaan 20.2.2023 perustellen asiaa siten, että kunta olisi aiemmassa päätöksessään ylittänyt toimivaltansa.

Tuulivoimapuistojen rakentaminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Suomen lainsäädäntö takaa sen, että kenenkään maalle ei rakenneta voimaloita ilman maanomistajan eikä kaavoituksesta vastaavan kunnan suostumusta. Tuulivoimapuistojen massiivisten siirtolinjojen rakentamiseen lainsäätäjät ei ole reagoinut mitenkään. On paradoksaalista, että voimalaa ei saa rakentaa ilman maanomistajan lupaa, mutta siihen liittyvän siirtolinjan saa, kunhan vain pakkolunastaa sen. Vanhan lunastuslain turvin yksityiset voittoa tavoittelevat energiyhtiöt voivat pakkolunastaa sähkönsiirtolinjat ja voivat tehdä tuottavaa liiketoimintaa toisen omistamalla maalla marginaalisella kertakorvauksella.

Kuntalain mukaan yleisen toimialan keskeisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate ja tasapuolisen kohtelun vaatimus. Mikäli kunta edesauttaa ja hyväksyy toimintaa, jossa yksityinen voittoa tavoitteleva yritys tekee tuottavaa liiketoimintaa toisen omistamalla maalla marginaalisella kertakorvauksella, kunta rikkoo selkeästi kuntalain perusperiaatteita. Jo perustuslaki turvaa yksilön omaisuuden suojan, mutta vanhentuneen ja nykytilanteeseen täysin sopimattoman lunastuslain varjolla perustuslain antamaa suojaa voidaan kiertää. Vanhentunutta lunastuslakia ei pidä soveltaa kaupallisten voittoa tavoittelevien yritysten toimintaan yksityisten mailla.

Koska siirtolinja on oleellinen osa tuulivoimapuistoa, on siirtolinjan alueen metsänomistajia kohdeltava tasapuolisuuden nimissä samalla tavalla kuin varsinaisella voimala-alueella. Ei ole oikeudenmukaista eikä mitenkään hyväksyttävää, että yksityisen kaupallisen yrityksen ja toisaalta maanomistajien saama taloudellinen hyöty kohdentuu tuulivoimapuistoalueelle, ja tämän hyödyn aikaansaamisesta aiheutuvat haitat sysätään siirtolinjan maanomistajille.

Ympäristövaikutusten arviointiprosessissa sekä yhteysviranomaisen että Siikalatvan kunnan tulee kiinnittää siirtolinjaratkaisussa erityistä huomiota maanomistajiin kohdistuviin sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin sekä asian oikeudenmukaiseen ratkaisuun. Siikalatvan kunnan tulee tehdä uusi päätös, jossa vaaditaan Prokonilta ennen osayleiskaavan hyväksymistä sitoumus, jossa Prokon sitoutuu tekemään minkä tahansa siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlaisen vuokrasopimuksen kuin tuulimyllyistä varsinaisella voimala-alueella. Vanhan lunastuslain soveltamismahdollisuudesta johtuen osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen maanomistajilla ei ole enää käytössä minkäänlaisia neuvottelumahdollisuuksia. Ne ovat menneet osayleiskaavan hyväksymisen myötä. Tarvittaessa kunnan tulee olla valmis siihen, että Prokon voi halutessaan testata kunnan päätöstä tuomioistuinkäsittelyssä.

14.10.2024

Kokonaisjohtopäätös YVA-selostuksesta

Ottaen huomioon Taikkonevan YVA-selostuksen virheelliset arviot tuulivoimapuiston vaikutuksista linnustoon ja eläimistöön, etenkin EU:n luontodirektiivin liitteiden IV (a) ja II lajistoon, siirtolinjan maakaapelointivaihtoehdon puuttuminen, yhteispylväsmahdollisuuden tarkastelun puuttuminen vanhan 220 kV:n linjan kanssa, virheet siirtolinjan elinkeinotoimintaa koskeissa arvioissa, siirtolinjan asukaskyselyn virheellinen tulkinta ja siirtolinjan maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu Taikkonevan YVA-selostusta ei tule hyväksyä, eikä sitä tule käyttää merkittävien puutteiden ja virheiden vuoksi myöskään kaavoituksen lähtömateriaalina.

2.6 Mielpide 6

Taikkonevan YVA-selostus on puutteellinen ja hankkeesta annetaan kuva ettei sillä olisi merkittävää haittaa ympäristölle tai ihmisille. Hanke aiheuttaa merkittävää haittaa sekä itse kaava-alueella että sen ulkopuolella kun tarkastellaan yhdessä sekä Siikalatvan että Haapaveden puolelle suunniteltuja tuulipuistohankkeita. Itse hanke alueella on EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) ja liitteen II lajistoa. Lisäksi hanke vaarantaa myös Natura-lintuvesien suojelualueen kun otetaan huomioon kaikki suunnitella olevat tuulivoimapuistot jotka sijoittuvat sen ympärille. Lisäksi maisemahaitat muodostuvat suuriksi ja alueen nykyinen maisema muuttuu täysin. Myös YVA-selostus on puutteellinen ja yhteisvaikutustenarvioinnissa ei ole huomioitu kaikkia tiedossa olevia hankkeita ja ympäristön vaikutusarvioinnissa ei ole huomioitu niitä tutkimustuloksia jotka osoittavat että voimaloista aiheutuu merkittävää ympäristöhaittaa. Lisäksi hankkeen sähkönsiirtolinja ei saa paikallisen alueen ihmisten hyväksyntää ja se ei ole suunniteltu ympäristön kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Yhteisvaikutuksista maisemiin alueen muiden hankkeiden kanssa todetaan että ne ovat vähäisiä ilman että asiasta on tehty kunnollista selvitystä ja jossa otettaisiin huomioon kaikki muut hankkeet mitkä ovat tiedossa ja paikallisia ihmisiä ei pyynnöstä huolimatta otettu huomioon maisemavaikutuksia selvitetäessä.

Mielipiteen loppuun on lisätty 23.3.2023 jättämäni mielpide missä epäkohtia on jo tällöin tuotu esille. Siinä tuotiin esille mm. se että kaavoituksen ja YVA:n yhteydessä tulee suorittaa laaja ja perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi Haapaveden puolella jossa otetaan huomioon kaikki viereiset tiedossa olevat tuulivoimapuistohankkeet ja tarkastellaan voidaanko näitä kaikkia toteuttaa ilman että alueen sietokyky ylittyy, koska alue muodostaa luontoarvoiltaan merkittävän kokonaisuuden ja vaarana on että useat hankkeet sen ympärillä pilaavat sen.

ELY:n yhteysviranomainen on todennut 24.4.2023 Taikkonevan arviointi ohjelmasta mm.seuraavaa:

”Yhteysviranomainen toteaa, että tuulivoimalat ja voimajohto ovat kauas näkyviä elementtejä, jotka muuttavat maisemakuvaa kohtuullisen paljon. Tuulivoimalat ovat uusina rakenteina silmiin pistäviä muuttaessaan luonnonmaiseman rakennetuksi ympäristöksi. Tuulivoimahankkeissa vaikutukset maisemaan nousevat usein yhdeksi merkittävimmäksi tarkasteltavaksi vaikutustyyppiä. Arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja arvokkaiden maisema-alueiden sijoituessa hankkeen maisemalliselle vaikutusalueelle, tulee arvioida huolellisesti, muuttaako maiseman muutos merkittävästi arvokkaaksi luokiteltujen rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden perusteena olevia arvoja.”

”Saatujen lausuntojen, mielpiteiden ja yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusten arvioinnissa ja vaihtoehtojen vertailussa merkittävimpiä uhkia vaikutustyyppiä tulevat olemaan maisema, luonto etenkin uhanalaisten lajiston osalta, rakennettu kulttuuriympäristö sekä vaikutukset lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa niin maisemaan, luontoarvoihin kuin ihmisiinkin kohdistuvien vaikutusten osalta. Saaduissa mielpiteissä korostuivat myös hankkeen sähkönsiirron vaikutukset

14.10.2024

siirtolinjan alueen maaomistajiin. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusarviointi tulee laatia sähkönsiirtolinjan osalta vastaavalla tarkkuudella kuin tuulivoimapuistonkin osalta.”

”Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityisen paljon huomiota yhteisvaikutusten arviointiin lähipien tuulivoimahankkeiden kanssa, sillä hankkeet muodostavat yhdessä erittäin laajan ja merkittävän kokonaisuuden”

”Saatu palaute ja tässä yhteysviranomaisen lausunnossa esitetyt näkökohdat tulee ottaa huomioon arviointiselostusta laadittaessa ja hankkeen jatkosuunnittelussa”

”Arviointiselostuksessa on oltava ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia”

”Yhteysviranomaisen toteaa, että visuaalisten vaikutusten lisäksi tulee arvioida myös vaikutukset maiseman rakenteeseen, luonteeseen ja laatuun. Maisemavaikutusten tarkastelualue on yleensä laaja ja tuulivoimalat voivat olla havaittavissa kaukomaisemassa jopa noin 40 kilometriin asti.”

”Lentoestevalot tulevat vaikuttamaan hankealueen ja sen lähiympäristön maisemaan. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida sekä konehuoneen päälle, että voimalatorniin asennettavat lentoestevalot.”

”Havainnekuvia tulee laatia eri vuodenaikoina ja vuorokauden aikoina sekä eri etäisyyksiltä tuulivoimaloista”

Puutteet yhteisvaikutusten arvioinnissa (Korkattivuoren Natura-alue ja Haapaveden lintuvedet ja suot lintuvesiensuojelu-alue)

Puutteet koskien Natura selvityksiä: LIITE 8 Natura-arviointi, Haapaveden lintuvedet ja suot, LIITE 9 Natura-arviointi, Korkattivuori

Kohdassa 6.9. ja 6.11. kerrotaan että hankkeella ei ole yhteisvaikutuksia alueeseen eikä sillä arvioida olevan vaikutuksia Natura-alueen eheyteen. Selvityksessä kerrotaan että Haapaveden lintuvedet ja suot- Natura alueen välittömässä läheisyydessä ei olisi muita tuulivoimahankkeita. Kivinevan hankealueelle matkaa 3,6 km. Leuvannevan hankealue 2,8 km päässä Natura alueesta, Piipsanneva n.5,2km. Muut tuulivoimahankkeet ovat tämän selvityksen mukaan yli 10 km Natura-alueelta. kohdan 6.9. karttaan (kuva 8) on merkitty em. hankkeet.

Liitteen 8 selvityksessä ei ole kuitenkaan tuotu esille kaikkia hankkeita jotka ovat lähellä Haapaveden lintuvedet ja suot –Natura aluetta. Kyseiset hankkeet joita selvityksessä ei huomioida ovat: Sikokangas (Enersense Wind), Haaponeva (Nordic Generation/Sitowise, on pienempi hanke joka kiinni Sikokankankaan hankkeessa), Tukkiräme (Ilmatar Oy) , Miekkasuo(Ilmatar Oy), Kokkokangas (Ilmatar Oy) jotka ovat Suojärven yläpuolella.

Kyseisistä alueista Haapaveden kaupunki on hyväksynyt kaavoitusaloitteet. Osassa hankkeissa on myös kaavoitussopimukset hyväksytty, hankkeen Haaponeva (Nordic Generation/Sitowise Oy) suhteen ELY on antanut 10.5.2024 päätöksen jossa todetaan että hankkeessa tulee soveltaa YVA-menettelyä. Edellä mainittujen yhtiöiden omien alustavien selvitysten mukaan edellä mainitut hankkeet soveltuvat erinomaisesti tuulivoimatuotantoon ja hankkeiden kaavoitukset on tarkoitus käynnistää kuluvan vuoden 2024 aikana ja arvioitu kaavojen hyväksyminen tapahtuisi 2025. Haapaveden kaupunki on antanut hankkeista myös puoltavan lausunnon vireillä olevaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaesitys viranomaislausuntokierrosta koskien.

Taikkonevan YVA:ssa ei ole otettu huomioon että Natura alueet jäävät kaikkien edellä mainittujen alueiden keskelle. Lisäksi alueiden luonne on tällä hetkellä sellainen että sinne ei näy rakennettuja

14.10.2024

kohteita ja ovat hyvin luonnontilaisen kaltaisia. Vaikutukset suoalueiden, järviolueiden ja Korkattivuoren maisemiin ovat huomattavat. Lisäksi selvityksessä ei ole tuotu esille että tuulivoimapuistoja on asetettu muualla maailmassa myös käyttökieltoon lintukuolemien takia. Esimerkiksi Ranskassa on joulukuussa 2023 oikeus määrännyt 7 voimalan tuulivoimapuiston käyttökieltoon lukuisten lintukuolemien takia Yksistään vuonna 2019 kyseinen tuulivoimapuisto oli aiheuttaneet yli 1000 linnun kuoleman.

Mikäli kaikki hankkeet toteutuvat niin tällöin Haapaveden lintuvedet ja suot jäävät keskelle isoja tuulivoimapuistoja. Haapaveden lintuvedet ja suot rauhoitusalue on kansainvälisesti merkittävä Natura lintuvesiensuojelualue ja siellä pesii ja asuu huomattava määrä lintuja ja sen läpi menee tärkeitä lintujen muuttoreittejä ja joita linnut hyödyntävät pysähdysalueenaan. Suunniteltujen hankkeiden huomattava määrä toteutuessaan voi vaarantaa alueen suojelutarkoituksen. Lisäksi alueella asuu myös maakotkia ja kalasääksiä.

Edellä mainitut puutteet koskevat myös LIITTEEN 9 Natura selvitystä (Korkattivuori). Lisäksi Korkattivuoren maisemuutosta ei ole tutkittu muiden hankkeiden yhteisvaikutusten suhteen. Vaikutukset tulevat olemaan suuret ja muuttavat alueen maisemaa huomattavasti.

Puutteet yhteisvaikutusten arvioinnissa koskien maisemamuutoksia

Hanketoimijalle ja kaavoituksen laatijalle on esitetty että laadittaisiin kattava maisema-analyysi Haapaveden puoleiselle alueelle johon vaikutukset myös kohdistuvat.

Maisema-analyysissä olisi tullut ottaa huomioon myös muut hankkeet joiden vaikutus kohdistuu Haapaveden Natura-alueille ja maisemallisesti arvokkaille alueille. Tähän ei kuitenkaan suostuttu.

Yhteisvaikutukset maisemaan YVA-selostuksen mukaan

21.3.2 Yhteisvaikutukset

”Maisemavaikutusten osalta yhteisvaikutuksia arvoidaan noin 20 kilometrin säteelle sijoittuvien muiden tuulivoimapuistojen hankkeiden kanssa.”

”Yhteisvaikutuksena voi olla maiseman muutoksesta johtuva tuulivoimapuistojen välisten alueiden hallittavuuden lasku asuinpaikkana. Vaikutus on kuitenkin kokemuspohjainen ja hyvin vaihteleva eri paikoilla ja riippuu paljon siitä, millä tavalla tuulipuistot kuhunkin kohteeseen näkyvät.

”Lentoestevalojen maisemat näkyvät sekä itse valonlähteiden lisääntymisestä, että pilvistä heijastuvan valon lisääntymisenä. Ympäristössä, jossa ei ennestään ole ollut juurikaan valonlähteitä, voimala-alueiden valot voivat tehdä maisemasta levottoman.”

”Ainali, Osmanki ja Pirnesjärvi jne.. Osa kyseistä alueista on luonnonsuojelualueita. Kyseille alueille syntyy mahdollisesti yhteisvaikutuksia Sikokankaan ja Piipsannenvan voimaloiden kanssa. Voimaloita näkyisi kaikkien hankkeiden toteutuessa useassa ilmasuunnassa.”

Taulukossa 23.1 todetaan että voimaloiden välialueen (7-14km) maisemavaikutus on kohtalainen ja kaukoalueen vaikutukset vähäisiä. Selostuksessa todetaan että maisema-asiat ovat kokemuspohjainen asia ja lentoestevalot voivat tehdä maisemasta levottoman. Taikkonevan hankkeen suhteen todetaan että sen vaikutukset ovat lähinnä vähäisiä.

Esitetty näkemys siitä että vaikutukset ovat vähäisiä on arvioijan näkemys asiasta. Arvioinnissa ei ole huomioitu paikallista näkemystä ja ihmetyttää miksi paikallisilla ei ole oikeutta osallistua arviointiin joka koskee heidän omaa elinympäristöä. Selostuksessa vähätellään maisemahaittoja. Ainalin alueen nykytila muuttuu huomattavasti, koska hankkeita on tulossa alueen ympärille huomattava paljon.

14.10.2024

Selostuksessa ei ole huomioitu kaikkia Haapaveden alueen ympärille suunniteltuja hankkeita. Yhtiöltä on pyydetty hanketoimijoille (VSB, Leuvanneva, Prokon, Taikkoneva) mm. Ainalin järvien tarkempaa kuvamallinnuksia sekä arvokkaista kohteista ja luonnonsuojelualueilta, kuten esimerkiksi virkistysaluiden kannalta tärkeiltä kohteilta: Korkattivuoren retkeilypolun maisematornista ja Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualueen neva-alueelta (Ollikkaanneva, Isonneva). Kuvamallinnus tulisi toteuttaa 360 videona jotta saa selkeän kokonaiskuvan.

Pyyntöihin ei ole suostuttu. Myös Pohjois-Pohjanmaan liitolta on kysytty asiaa ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ei ole pyynnöstä huolimatta halunnut laatia Haapaveden alueelle yksityiskohtaisempia suunnitelmia (esim. maisemavaikutusarviointi) kuin maakuntakaava edellyttää, Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan liittyvän Tuulihankkeen vetäjä on suositellut että Haapaveden olisi syytä laatia oma strategia. Haapaveden kaupunkia on pyydetty laatimaan oma tuulivoimastrategia (kuntalais- ja valtuustaloitteet) jossa on myös ehdotettu maisemavaikutusten selvittämistä. Kaikki aloitteet on hylätty. Siikalatvalla ei ole alueelle omaa erillistä tuulivoimastrategiaa laadittu. Myös yhtiöt/kaavoituskonsultit ovat pyynnöistä huolimatta olleet haluttomia laatimaan edellä mainittuja yhteisvaikutusten arviointeja joten asia vaikuttaa siltä ettei kukaan halua ottaa asiasta mitään vastuuta ja asia jää täten selvittämättä.

Kiinteistöjen arvoon ei tuulivoimaloilla ole yhtiöiden ja kaavoituskonsultin mukaan mitään vaikutusta, uskoo ken haluaa.

Koska yksityisillä kansalaisilla ei ole aikaa ja resursseja käydä läpi monisataa sivuisia niin siihen en ole kyennyt mutta oman tilani kohdalla olevan voimalinjan havainnekuvassa (Kuva 120) rakennettavaksi suunniteltu 400kv siirtolinja on havainnekuvassa sijoitettu olemassa olevien kahden Fingridin linjan väliin, mikä ei vastaa kaavassa ja YVA:ssa olevaa suunnitelmaa eikä se olisi edes mahdollista. Lisäksi kuvan etualalla näkyvän tien varrella joka johtaa Korkattivuoren laavulle ja luontopolulle ja sieltä Korkattivuoren Natura-alueelle josta on otettu havainnekuvat Taikkonevan suuntaan (102-106) ei anna oikeaa kokonaiskuvaa yhteisvaikutuksista. Vuorelta otetussa kuvassa ei näy mitä ympärillä saattaa on jos muutkin hankkeet kaavoitetaan yksi kerrallaan ilman että mietitään kokonaisuutta. Jotta yhteisvaikutuksia voitaisiin arvioida tulisi laatia laajempi kuva-analyysi. Myös kuvauskohdalla on huomattava vaikutus siihen miten voimalat näkyvät vuorelle. Kuvassa ei ole myöskään hämäräkuvaa lentoestevalojen suhteen. Vaitiniemeltä otetuista valokuvasovitteista (96-100) puuttuu myös lentoestevalohavainnekuvat.

Mikäli yksikään viranomainen ei valvo tuulivoima-alaan liittyvien toimijoiden työtä, kuten kuvauspaikkojen valintaa ym. hankkeen vaikutusten arvioinnin kannalta voidaan asioista saada monenlaisia vaikutelmia ja arvioita. Mikäli vastuu valvonnasta jätetään yksittäisille kansalaisille lopputulos voi olla huono, erityisesti jos heidän huomioita sekä mielipiteitä ei edes noteerata ja kaikki hankkeet on tarkoitus saada läpi mitä tuulivoimayhtiöt ovat esittäneet. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon paikalliset asukkaat joille haitat kohdistuvat, joilla on paikallistuntemusta, tietävät alueen erityisominaisuudet.

Puutteet sähkönsiirtolinjaa koskien

Sähkönsiirtolinjasta on tarkemmin yhteismielipiteessä (linja maanomistajat). Maanomistajia ei ole alun perin edes haluttu mukaan ja mitään tietoa ei heille ole henkilökohtaisesti tällöin asiasta lähetetty vaikka jo alkuvaiheessa on ollut selvillä ketä asia koskee, koska ilman siirtolinjaa puisto on hyödytön. Maanomistajien puolesta on kuitenkin eri esitetty vaihtoehtoja joista yksikään ei ole kelvannut. Suunnitelman mukaan siirtolinjasta 5,6 km rakennetaan maakaapelina. Olemme esittäneet yhtenä vaihtoehtona että linja toteutettaisiin koko matkalta näin. Yhtiön mukaan se ei ole mahdollista koska tämä on heille kalliimpaa. Onko maakaapeli parempi vaihtoehto, kun tarkastellaan linjan vaikutuksia

14.10.2024

ympäristön ja hankkeen sosiaalisen hyväksyttävyyden kannalta. Haluaisimme tietää onko ELY:n mielestä yhtiön saavuttama taloudellinen hyöty tärkeämpi tekijä kuin ympäristötekijät, hankkeen paikallinen hyväksyttävyys ja kuuluuko ilmalinjan rakentamisesta saatava taloudellinen hyöty yhtiölle. Tarkastellaanko YVA:ssa asioita ympäristövaikutusten kannalta vai otetaanko siinä huomioon taloudelliset seikat ja jos otetaan, niin onko yhtiön taloudellinen etu tärkeämpi kuin yksityisomaisuuden suoja. Se asia kenen maita rakennattavaksi suunniteltu linja SVEA koskee ja missä liityntäpiste sijaitsee ei pitäisi olla kenellekään epäselvää mutta siitä huolimatta vedotaan tietämättömyyteen ja siihen ettei yhtiö kykene esisopimuksia maanomistajien kanssa tekemään kuten on he ovat itse tuulivoima-alueella kuitenkin tehneet jo vuosia takaperin.

Yhtiön oikaisupyyntö Siikalatvan kaupungin päätöksestä 7.12.2022:

Prokon 20.1.2023 - sivu 1 / 1 -

Vastaanottaja Siikalatvan kunnanhallitus Pulkkilantie 4 92600 Pulkila Täydennys oikaisuvaatimukseen koskien Siikalatvan kunnanhallituksen 7.12.2022 tekemää päätöstä § 295

Koskien Siikalatvan kunnanhallituksen 7.12.2022 tekemän päätöksen § 295 lisäystä asettaa Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ehto, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella, Prokon haluaa täydentää aiempaa huomautustaan ja tuoda lisäksi esille seuraavaa: Prokon haluaa vielä painottaa, että vain harvoissa tilanteissa sähkönsiirtolinja on varmuudella tiedossa ennen tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymistä. Tästä johtuen, hanketoimijat tekevät useammalle eri sähkönsiirtovaihtoehdolle YVA-menettelyyn. Prokon haluaa myös tuoda esille, että OAS:ssa sähkönsiirto esitetään toteutettavaksi Haapaveden sähköasemalle. Se, onko tämä sähkönsiirtovaihtoehto lopullinen toteutettava sähkönsiirtoreitti, riippuu muun muassa sähköverkossa tapahtuvista muutoksista, Taikkonevan tuulivoimapuistoon rakennettavien tuulivoimaloiden määrästä ja tehosta sekä muista alueella toimivista tuulivoimahankekehittäjistä. Mikäli kunnanhallituksen tekemä päätös § 295 jää voimaan sellaisenaan, se asettaa Prokonin hankalaan asemaan, jossa maanomistajien kanssa on tehtävä maanvuokrasopimuksia ilman varmuutta siitä tullaanko näitä sopimuksia käyttämään. Jotta Prokonin on mahdollista sopia verkkoyhtiön kanssa sähköverkkoon liittymispisteestä, (liittymispiste määrittää rakennettavan sähkönsiirtoreitin), Prokon tarvitsee lainvoimaisen kaavan. Prokon tiedostaa mahdollisen siirtolinjan maanomistajien turhautumisen ja huolen. Kun tällä hetkellä Prokon tekee uusia maanvuokrasopimuksia, maanvuokrasopimukset laaditaan niin, että sama sopimus, joka tehdään varsinaisella tuulipuistoalueella, koskee myös siirtolinjan maanomistajia. Valitettavasti Taikkonevan tapauksessa sopimuksen muuttaminen ei ole enää mahdollista. Prokon pyytää kunnanhallitusta oikaisemaan päätöstään niin, että Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ei aseteta ehtoa, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella.

Pyydämme huomioimaan myös linjaan liittyvän asukaskyselyyn jätetyn mielipiteen siten että se edustaa laajempaa joukkoa ihmisiä.

Puutteet sidosryhmäpöytäkirjassa

Sidosryhmä kokouksen pöytäkirjasta puuttui asioita joita on tuotu esille ja olemme pyytäneet määräajanpuutteissa että asiat lisätään siihen:

SÄHKÖNSIIRTOLINJAA KOSKEVASSA ASIASSA

Siirtolinjan maanomistajat ovat alunperin esittäneet Taikkonevan (kuten myös Leuvennava ja Kivineva) OAS:n sekä YVA-ohjelman suhteen seuraavia vaihtoehtoja linja-asian suhteen:

14.10.2024

1: Sähköasema itse tuulivoima puistoalueelle, minkä suhteen hanketoimija on ilmoittanut ettei se ole mahdollista.

2.Siirtolinja olemassa olevaan johtoauekaan. Hanketoimija on ilmoittanut, ettei se olisi mahdollista koska Fingrid ei ole hyväksynyt asiaa. Pyydämme selvittämään miksi tämä ei käy ja miten on mahdollista, että osa jo olemassa olevasta kahdesta rinnakkain kulkevasta Fingridin voimalinjasta on ollut mahdollista rakentaa osalta matkaa yhtenäispylväisiin (suojelualueelle) ja osalta matkaa ei (yksityisten maanomistajien ,maa) ?

3. Olemme ilmoittaneet, että voimme tehdä alustavan vuokrasopimuksen mikäli edellä mainitut vaihtoehdot eivät ole mahdollisia. Vertailuhintana olemme esittäneet yhtiöiden tuulivoimapuistoalueelle käyttämiä maanvuokrahintatasoja, jotka ovat melko vaihtelevia. Emme ole päässeet ainakaan tässä vaiheessa sopimukseen asiasta.

Lisäksi neuvotteluissa ovat olleet mukana kaksi muuta yhtiötä: VSB (Leuvannevan hanke) ja Kivinevan Tuulipuisto Ky (Kivinevan hanke), joilla on myös vaihtoehtona siirtolinja uudelle Haapaveden Pih-tinevan sähköasema.

4. Olemme aikaisemmassa vaiheessa kysyneet siirtolinjansuhteen myös maakaapelointi vaihtoehtoa. Tällöin meille ilmoitettiin, ettei se ole mahdollista. Uutena tietona tässä sidosryhmä kokouksessa tuli meille tieto siitä, että linjan vaihtoehto suojelualueen läpi on poistettu ja ko. alueen kierto maakaapelointina oli lisätty suunnitelmaan.

Kysyttäessä asiaa kokouksessa kävi ilmi, että maakaapeloinnin hinta ilmajohtoon verrattuna olisi arviolta noin viisinkertainen, joka on perusteena sille ettei linjaa tehtäisi muualla matkaa maakaapelointina.

Luonnonmonikäyttöalue ja vaikutukset siihen

Haapaveden puolelle oleva luonnonkannalta tärkeäaluekokonaisuus jää keskelle useampia Tuulivoimapuistoalueita, lisäksi hankkeen siirtolinja menee

virkestysverkkoalueen läpi. Tällä hetkellä alue on erämaatyypinen ja sinne ei näy juuri mitään rakennettuja teollisia kohteita. Asia on nostettu asia esille ja pyydetty

useammalta taholta jo pidemmän aikaa että tehtäisiin kattavat selvitykset ja maisema-analyysit ja verrattaisiin tuloksia vallitsevaan nykytilaan. Kukaan ei sellaista aio

tehdä. Alla on kuvaus alueesta:

Luonnon monikäyttöalueet

Maakuntakaavassa Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualue ja sen ympäristö on merkitty kaavassa luonnonmonikäyttö alueeksi. Alueen suunnittelussa tulisi huomioida maisema ja virkistyskäyttöarvot. Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia (Maakuntakaava merkinnät ja määräykset 5.11.2018 tekn.tark.18.6.2019)

Suunnittelumääräysten mukaan alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen, sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvitys, Pohjois-Pohjanmaanliitto 2015 (alla kyseisestä selvityksestä otettuja lainauksia) pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/08/3623.pdf

Haapaveden luonto- ja virkistyskohteet, 42

14.10.2024

Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia. Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen, sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

- Luonnon monikäyttöalue -merkinnän tavoitteena on edistää maakunnan arvokkaiden luontokohteiden/ -kokonaisuuksien virkistyskäyttöä.

- Paikallisesti merkittävä

- Ulkoilu- ja virkistysalue Aakonvuori sekä luonto- ja nähtävyyshanke Korkattivuori

- Merkittävyysluokka C Merkittävyysluokan C-kohteilla on vähintään seudullista merkitystä osana Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoa.

Vetovoimatekijät

Aluekokonaisuuteen kuuluvat Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat arvokkaat suo- ja lintuvesialueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Haapaveden lintujärvet Ainali, Apaja, Haapolampi, Korkatti, Kypärä, Litukka, Suojärvi ja Köyryrimmen suoalueella sijaitseva Köyrylampi ovat kansainvälisesti merkittävä lintujärvikokonaisuus. Kosteikkokokonaisuutta täydentävät geologisesti arvokkaat alueet sekä maisema- ja kulttuuriympäristön arvot, sekä luonnon virkistyspalvelujen kysyntä. Aluekokonaisuus palvelee lähikuntien asukkaiden virkistys- ja luontoretkeilykohteena. Virkistyskäytön kannalta vetovoimaisimpia kohteita ovat Ainalin sekä Korkatti-Aakonvuoren alueet. Alueella on myös laajempaa vetovoimaa linturetkeliikkeen kohteena. Palvelut/palveluvarustus: Lintutorni (Ainali), luontopolku ja laavu (Korkattivuori). Aakonvuoren alueella on urheilukeskus, kuntorata, moottoriurheilukeskus ja ampumarata, lisäksi Haapaveden kuntakeskuksen palvelut.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyisyys

Virkistysalueilla ja laajemmin virkistysmahdollisuuksien tarjoamisella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Maakunnallisen virkistysverkon kehittämisen ja ylläpidon tavoitteena on tarjota alueen asukkaille ja matkailijoille monipuolisia mahdollisuuksia virkistytymiseen. Tätä kautta edistetään elämisen laatua, hyvinvointia ja asumisviihtyvyyttä. Erilaiset viheralueet ovat keskeinen ulkoiluympäristö ja mahdollistavat lukuisia vapaa-ajan aktiviteetteja. Luonnonläheisyys on maaseudun keskeinen vetovoimatekijä; toisaalta lähiluonnon merkitys elämys- ja virkistysalueena korostuu kaupungeissa ja niiden lähialueilla.

Virkistysverkon tavoitteena on myös tarjota maakunnan asukkaille mahdollisuuksia luontosuhteen rakentumiselle aina lapsuudesta lähtien.

Luonnon virkistyskäytöllä on monenlaisia ihmisen hyvinvointia ja terveyttä edistäviä vaikutuksia. Viherympäristöjen on todettu vaikuttavan edullisesti mm. verenpaineeseen, pulssiin ja painonhallintaan sekä vähentävän aggressiivisuutta ja allergioita. Luonto on tärkeä voimavara monilla terveydenhuollon osa-alueilla, kuten sairauksien ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutustoiminnassa. Luontoalueiden merkitys kansalaisten terveyden edistäjänä ja hyvinvointisektorin palvelutuotannon toimintaympäristönä, korostuu kaupunkiympäristöissä.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa on nostettu esiin luonnon hyvinvointivaikutukset ja niiden hyödyntäminen väestön terveyden edistämiseksi. Virkistysverkon käyttäjälähtöinen kehittäminen on tässä suhteessa keskeinen toimenpide. Jotta ihmiset saadaan liikkeelle, on tarjolla oltava hyvin saatavilla ja eri käyttäjäryhmille soveltuvia viheralueita.

Elinkeinot ja talous Viheralueverkoston kestävä hyödyntäminen

14.10.2024

Viheralueverkosto ihmisten vapaa-ajan ympäristönä tukee alueen elinkeinojen kehittämistä suoraan ja välillisesti. Elinkeinojen osalta virkistysverkolla tuetaan erityisesti matkailua ja sen kehittämistä. Välillisesti myönteisiä vaikutuksia syntyy, mikäli viheralueet lisäävät alueen vetovoimaisuutta asuin ympäristönä sekä yritysten toimintaympäristö.

Muiden elinkeinojen osalta virkistystoiminnoilla on vaikutuksia lähinnä metsätalouteen. Muun muassa olemassa olevissa valtion virkistysmetsissä metsätaloutta on sopeutettu siten, että alueiden houkuttelevuus virkistyskohteena säilyy. Pohjois-Pohjanmaan maakunnallinen virkistysverkko muodostuu myös jatkossa valtaosin olemassa olevista virkistys- ja suojelualueista, joten kokonaisuutena ottaen vaikutukset metsätalouteen ovat samaa luokkaa kuin nykytilassa.

Yleisesti ottaen virkistysverkon kehittäminen korostaa arvokkaan luonto- ja kulttuuriperinnön hyödyntämistä ja merkitystä maakunnan aluerakenteessa. Virkistysverkkoa kehittämällä parannetaan elinympäristön laatua ja ihmisten viihtyvyyttä sekä luodaan edellytyksiä matkailun kehittämiseksi.

Virkistyskäytön vaikutuksia luonnonympäristöön ovat muun muassa melu ja muu häiriö, maaston kulumisen ja roskaantuminen. Vaikutukset voivat olla merkittäviä esimerkiksi linnuston pesimäaikaan herkillä saaristo- ja kosteikkokohteilla. Myös maaston kulumisen voi olla merkittävää suosituimmilla kohteilla ja tiettyjen aktiviteettien seurauksena, esim. ratsastus ja motorisoitu maastoliikenne (crossipyörät, mönkijät). Myös kohteiden huoltamiseen liittyvällä (kesäaikaisella) maastoliikenteellä voi olla vaikutuksia maaston kulumiseen. Muun muassa moottorikelkkailu ja veneily voivat aiheuttaa merkittävää meluhaittaa. Ristiriitaa virkistystoiminnan ja luontoarvojen turvaamisen välillä voi syntyä erityisesti suojelualueilla, joiden ensisijaisena tarkoituksena on alkuperäisen luonnon ja sen kehityskulkujen säilyttäminen. Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkossa luonnonsuojelualueiden rooli on keskeinen; merkittävimmät virkistyskohteet ovat kansallispuistoja ja muita suojelualueita. Myös tässä selvityksessä tunnistetuista alueista suurin osa on Natura 2000 -verkostoon kuuluvia suojelualueita. Virkistyskäyttö kohdistuu siten keskeisesti alueille, joilla on myös virkistyskäyttöä rajoittavia tekijöitä. Kansallispuistot ovat esimerkkejä alueista joilla yhdistyvät korkeat kävijämäärät ja toisaalta merkittävät luontoarvot. Valtion ja kuntien omistamat virkistysalueet ovat useimmiten ns. monikäyttöalueita, jotka eivät ole yhtä herkkiä häiriöille

Natura 2000 -verkoston alueet

Yleisesti ottaen alueen kuulumisen Natura 2000 -verkostoon ei estä sen hyödyntämistä virkistykseen tai luontomatkailun näkökulmasta. Retkeilyn, virkistyskäytön ja luontomatkailun vaikutuksia yksittäisiin Natura-alueisiin arvioidaan tapauskohtaisesti hoito- ja käyttösuunnitelman tai muun tarvittavan suunnitelman yhteydessä. Lisäksi hankkeiden tai toimenpiteiden vaikutuksia Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin ja eliölajeihin arvioidaan tarvittaessa hankekohtaisen vaikutusten arvioinnin yhteydessä (ns. Natura-arviointi).

Esimerkiksi linnustollisesti arvokkaille soille, selkävesien luodoille tai uhanalaisten eliölajien esiintymispaikoille voidaan asettaa kulku- tai mairinnousurajoituksia linnuston pesimäaikaan tai muina häiriöherkkinä ajankohtina. Tavoitteellisen virkistysverkon toteuttamisella ei arvioida olevan merkittäviä Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden luonnonarvoja heikentäviä vaikutuksia, kun alueiden yksityiskohtainen suunnittelu ja kehittäminen toteutetaan kohteiden arvot ja erityispiirteet huomioon ottaen.

Tässä lainaus kuntalaisaloitteen tiivistelmästä. Jätetty Haapaveden kaupungille 23.3.2023. Aloite hylättiin.

Lainaus kunnallisaloitteen tiivistelmästä

14.10.2024

"Haapaveden kaupungin tulee mahdollisimman pian laatia tuulivoimaa koskeva strategia, jossa tarkastellaan tuulivoima-alueiden kokonaisvaikutus Haapaveden alueella. Siinä tulee linjata, paljonko voimaloita halutaan Haapavedelle ja mihin kaikkialle ne on aikomus sijoittaa. Strategiassa tulee selvittää kaikki tiedossa olevat hankkeet, myös ne jotka eivät ole merkittynä maakuntakaavaan. Lisäksi lähialueen kuntien hankkeet, jotka sijaitsevat aivan Haapaveden rajalla tulee huomioida kokonaisvaikutusten arvioinnissa, koska niitä on paljon ja Haapavesi kuuluu niiden vaikutuspiiriin. Lisäksi strategiassa tulee ottaa kantaa kaikkiin edellä mainittuihin ongelmakohtiin ja siihen pystytäänkö niitä ratkaistaan. Strategian laatimisesta tulee vastata taho, joka on puolueeton, eikä kuulu mihinkään edunvalvontajärjestöön ja lisäksi informaatiota tuulivoimaan liittyen tulee jakaa tasapuolisesti myös sen haittavaikutuksia koskien. Mikäli muodostettaisiin työryhmä, niin siihen tulee valita tahoja joita asia eniten koskee ja kuulua sidosryhmiä kuten esimerkiksi niitä kyläyhdistyksiä, jotka sijoittuvat tuulivoimapuistojen läheisyyteen ja joille kohdistuvat suurimmat haitat sekä niitä, joille kohdistuu mahdollisia siirtolinjoista aiheutuvia pakkolunastuksia. Strategiassa tulee kiinnittää erityishuomiota Haapaveden luonnon ja maiseman kannalta merkittäviin kohteisiin. Myös kuvamallinnusten teettäminen tärkeimmistä kohteista tulisi olla mahdollista, koska maakuntakaavan laadinnan yhteydessä tehtävässä maisema-analyysissä tällaista ei ole aikomus toteuttaa. Kuvamallinnoksissa tulisi huomioida kaikki suunnitteille olevat hankkeet. Asiasta tulee tiedottaa mahdollisimman kattavasti kaikkia kuntalaisia ja erityisesti kaikkia niitä henkilöitä, joiden kiinteistöt sijoittuvat potentiaalisten tuulivoima-alueiden sisälle tai viereen.

Esitämme aloitteessamme myös sen, että ennen kuin kaupunki myöntää tuulivoimaloille uusia rakennuslupia tai tekee tuulivoima-alueista uusia kaavoitus sopimuksia, on laadittava edellä mainitun kaltaisen kattava selvitys ja yllä mainitut epäkohdat on selvitettävä ja asiasta tiedotettava kaupunkilaisia."

Ilmoitus rakennuslupahakemuksesta

Ilmoitan samalla tässä mielipiteessä ELY-keskukseen ja Siikalatvan kuntaan että jätän rakennuslupahakemuksen (21.5.2024) vapaa-ajan rakennusta varten. Rakennuslupa jota haen sijoittuu Korkatin uimamontun läheisyyteen joka sijaitsee suunnitellulla hankealueella. *(Piilotettu tarkemmat tiedot rakennuspaikasta)*. Taikkonevan kaavaluonnoksen sähkönsiirtosuunnitelmassa sekä YVA- selostuksessa kerrotaan että tuulivoimapuistosta tuleva linja rakennetaan ja toteutetaan olemassa olevien linjojen itäpuolelle nykyisen johtoaukean viereen (kuvan takalaita). Havainnekuvassa 120 uusi linja on virheellisesti sovitettu kahden olemassa olevan väliin. Rakennus rakennetaan olemassa olevien voimalinjojen itäpuolelle tien varteen jonka kohdalta Taikkonevan linja suunnitelman mukaan rakennetaan. En hyväksy oman tilani kohdalle tehtyä suunnitelmaa koska suunnitelmassa sanotaan että linja rakennetaan ja toteutetaan kartalle merkityn alueen läpi. Vaadin ELY-keskusta ottamaan kantaa YVA-lausunnoissaan siihen onko siis hyväksyttävää että linja suunnitellaan toteutettavaksi tontin yli ja pyydän kaavoituksesta vastaavaa Siikalatvan kuntaa muuttamaan osayleiskaavassa olevaa sähkönsiirtosuunnitelmaa mikäli jatkavat hankkeen kaavoitusta ilman maanomistajien huomioimista.

Pyydän tiedottamaan ja lähettämään mahdollisen kuulemiskirjeen asiasta.

Tiivistelmä

Esitän että kaavanvalmistelu tulee keskeyttää edellä mainittuihin asioihin vedoten . Mikäli ELY-keskus kuitenkin antaa lausunnon jossa puolletaan hanketta sekä esitettyä suunnitelmaa hankkeen siirtolinjan rakentamista avolinjana Pihtinevalle niin ELY-keskuksen tulee lähettää asiasta tiedote kaikille niille maanomistajille joidenka etua ja oikeuksia hanketta puoltava lausunto koskee . Mielipiteen liitteenä toimitan kartan (MML) jossa näkyvät tilusrajat sekä avolinjan paikka (punaisella) josta voitte nähdä ketä kaikkia maanomistajia asia koskee.

14.10.2024

Esitin seuraavan mielipiteen 24.3.2023 Taikkonevan tuulivoima hankkeeseen ja kaavoitukseen liittyvässä mielipiteessä jonka tuon uudestaan tässä esille: *(poistettu toistettu mielipide)*

Mielipiteen 6 täydennys 22.5.2024

Mielipiteen jättäjä on toimittanut sähköpostitse mielipiteen liitteeksi kuvan arviointiselostuksen liitteen 4 sivusta 69 sekä kahdeksan peruskarttatulostetta hankkeessa suunnitellusta sähkönsiirtoreitistä.

2.7 Mielipide 7 (2 allekirjoittajaa)

Taikkonevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa ei ole riittävästi huomioitu suunnitellun sähkönsiirron vaikutuksia alueen yrittäjiin. Mikäli sähkönsiirto toteutetaan suunnitteilla olevalle Pihtinevan sähköasemalle nykyisten voimalinjojen itäpuolella, tulisi uusi voimalinja kulkemaan n. 65 m etäisyydellä nykyisestä navetastamme, lisäksi tulee huomioida voimalinjan turva-alue rakennuksiin. Uusi voimalinja tulisi käytännössä pysäyttämään tilamme kehityksen ja laajennusmahdollisuudet. Muissa suunnissa rajoittavat toisten omistuksessa olevat asuinrakennukset. Laajennukseen on jo varauduttu mm. hankkimalla lisää peltoa.

On kohtuutonta, että täysin ulkopuolinen taho rajoittaa näin voimakkaasti yritystoimintaamme. Mikäli tilakeskustamme ei huomioida sähkönsiirtoa suunnitellessa esimerkiksi kiertämällä se tai käyttämällä maakaapelia, tulemme vastustamaan hanketta viimeiseen asti.

2.8 Mielipide 8

On hyvä, että YVA-hankkeeseen liittyen on kartoitettu mm. muinaismuistokohteita sekä luontoarvoja.

Osayleiskaavaan ei tule merkitä kuitenkaan luontokohteita siten, että ne rajoittavat jotenkin metsätaloutta ja siten estävät ja vaikeuttavat metsänomistajien vapaaehtoista suojelua tai toimia luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi.

On tutkittu, että vapaaehtoiset suojelutoimet ovat tehokkaimpia eikä kaavoitusmääräyksillä saa tehdä karhunpalvelusta metsänomistajien luontotoimille ja mahdolliselle suojelulle.

Luontokohteessa T4, Hirvioja S on tehty eteläpäässä uudistushakkuu talvella 2022-2023, joka osaltaan vaikuttaa T4-kohteen luontoarvoihin. Tältä alueelta vanhat puut on hakattu pois ja alueella on enää ruopattu Hirviojan uoma ja levitettyjen kaivumaiden läjitysalue ja kaivumaiden läjittämätöntä penkkaa.

Hirvioja on ruopattu tuolla alueella joskus 1960-luvun lopussa tai 1970-luvun alussa ja kaivupenkat ja levitysalueet ovat selvästi nähtävissä. Alue on reheväkasvuista tavallista talousmetsää.

Kaavamääräyksiä luontokohteiden osalta ei tule ulottaa yksityismetsiin eikä ainakaan T4-kohteeseen Hirvioja S.

2.9 Mielipide 9, Ojakylän maa- ja kotitalousseura (lisätty koosteeseen 14.10.2024)

Ojakylän maa- ja kotitalousseura esittää, että Taikkonevan tuulivoimapuistohankkeen sähkönsiirtolinjaa ei tule rakentaa Haapaveden puolelle. Korkattivuori-Aakonvuori alue on merkittävä ja suosittu virkistys- ja retkeilyalue. Suunniteltu uusi ilmalinja pilaa entisestään alueen luonto- ja virkistysarvoja. Alueen lähellä on lukuisia Natura-, luonnonsuojelu- ja suojeluohjelma-alueita. Aluekokonaisuuteen kuuluvat Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat kansainvälisesti merkittävät suo- ja lintuvesialueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Korkatin alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja. Korkattivuorella on Haapaveden kaupungin ylläpitämä retkeilypolku. Lisäksi avolinja tulisi liian lähelle mm. Leppiojanperällä sijaitsevia asuinrakennuksia ja olisi esteenä

14.10.2024

mm. myös eläinsuojan laajennukselle. Mikäli linja kuitenkin suunnitellaan rakennettavaksi Haapaveden puolelle, tulee se suunnitella maakaapeloituna linjana koko matkalta, ei yksistään luonnonsuojelualueen viereiseltä kohdalta. Me paikalliset asukkaat emme halua uutta avolinjaa elinympäristömme alueelle. ELY-keskuksen tulee ehdottomasti huomioida paikallinen vastustus ja edellä esittämämme asiat päätelmässään.